

REVISTA PRESEI

BULETIN SĂPTĂMÂNAL AL DIRECȚIUNII PRESEI ȘI INFORMAȚIILOR
DIN MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE

Nr. 8.

Joi, 27 Februarie 1936

S U M A R :

I. PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

	Pag.		Pag.
a) DINASTIA :		c) POLITICA EXTERNĂ :	
Presa iugoslavă	154	Presa franceză	155
„ franceză	154	d) ECONOMIE ȘI FINANȚE :	
„ elvețiană	154	Presa elvețiană	155
„ engleză	154	„ cehoslovacă	155
b) POLITICA INTERNĂ :		„ polonă	155
Presa franceză	154	„ engleză	156
„ germană	154	e) DIVERSE :	
„ iugoslavă	155	Presa cehoslovacă	156

BCU Cluj / Central University Library Cluj

II. CONFLICTUL ITALO-ABISINIAN ȘI SANȚIUNILE

	Pag.
Presa franceză	156
„ italiană	156
„ engleză	158
„ elvețiană	159
„ evreiască din străinătate	159

III. PACTUL FRANCO-SOVIETIC

Presa franceză	160
„ sovietică	161
„ engleză	161
„ germană	161
„ italiană	162
„ elvețiană	162
„ polonă	162
„ turcă	162
„ cehoslovacă	162

IV. VIZITA D^{-LUI} HODZA LA BELGRAD ȘI PROBLEMA EUROPEI CENTRALE

Presa cehoslovacă	163
„ iugoslavă	163
„ franceză	164
„ engleză	167
„ austriacă	168
„ maghiară	168
„ turcă	168

V. ÎNTREVEDEREA SUVICH-BERGER WALDENEGG

Presa franceză	169
„ germană	169
„ elvețiană	170
„ engleză	170
„ austriacă	170
„ iugoslavă	170

VI. DECLARAȚIILE D^{-LUI} EDEN

Presa franceză	171
„ germană	171
„ engleză	171

VII. RAPORTURILE ITALO-GERMANE

Presa franceză	172
--------------------------	-----

VIII. CĂLĂTORIA D^{-LUI} GOERING ÎN POLONIA

Presa franceză	173
„ engleză	174

IX. EVENIMENTELE DIN JAPONIA

Presa engleză	174
„ franceză	174
„ germană	175

X. PROBLEME EUROPENE

Anglia și Germania	175
Relațiile franco-polone	175
Bulgaria și înțelegerea balcanică	176
Politica externă a Ungariei	176
Italia și Mica Înțelegere	176

PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

DINASTIA

Presa iugoslavă.

In numărul din 19 Februarie ECHO DE BELGRADE ocupându-se de convorbirile diplomatice care s'au desfășurat la Londra și Paris, după funeraliile Regelui George, scrie între altele:

„M. S. Regele Carol, credem, s'a întors foarte satisfăcut de primirea ce I s'a făcut la Londra și la Paris. El s'a putut încredința că politica pe care o urmează ministrul Său de Afaceri Străine, d. Titulescu, este privită favorabil în cereurile londoneze“.

Presa franceză.

LE TEMPS din 22 Februarie anunță înapoierea M. S. Regelui Carol la București. Ziarul subliniază întâmpinarea entuziastă pe care a făcut-o Suveranului populația bucureșteană.

Presa elvețiană.

DER BUND din Berna, cu data de 26 Ianuarie 1936, publică un foileton intitulat: „Poete pe tron“, în care se ocupă de „Memoriile“ M. S. Reginei Maria a României, apărute în trei volume, în cursul anului trecut.

Criticul literar al ziarului elogiază talentul autoarei regale, afirmând între altele:

„A serie memorii, aparține și șade bine femeilor intelectuale și culte. A nu le publica în timpul vieții e o lege nescrisă, în ce privește pe Regine. Dar peste aceste îndatoriri au trecut acum și capetele încoronate și ceea ce este îngăduit Ex-Kaiserului Wilhelm II, este de sigur îngăduit și Reginei Maria a României. Mai ales, că această femeie frumoasă poate spune cu drept cuvânt că „memoriile“ ei vor dăinui dealungul vremurilor alături de altele, nu numai pentru forma lor îngrijită și cuprinsul lor captivant, dar mai cu seamă și pentru sinceritatea și frăgezimea lor.

„Oare n'a fost așa o îndelungată vreme, că par'că în România s'ar fi moștenit nu numai tronul ei și darul scriitoricesc, din grația lui Dumnezeu? Încă de pe când pe tron era poeta poveștilor și legendelor, Carmen Sylva, Prințesa Moștenitoare a făcut să apară primele sale romane.

„Rareori, memoriile regale oferă cititorului atâta adânc conținut omenesc, ca lectorul să nu simtă pierderea timpului, însă Regina Maria a României este o fericită excepție; puterea stîlului ei și chipul în care știe să înfățișeze viața sunt captivante de la început și delicateța se vede și din titlul volumelor: „Visul și viața unei Regine“.

Autorul foiletonului face apoi o scurtă biografie a M. S. Reginei Maria, evidențînd măreția originii engleze și ruse, din care a purces toată puterea de viață, de voință și de strălucire a autoarei regale și apoi ilustrează elogiul său cu citații elocvente din cele trei volume de memorii regale.

Cronicarul literar termină articolul său exprimându-și satisfacția că a citit o carte bună, vrednică de mare răspândire.

Presa engleză.

DAILY TELEGRAPH din 19 Februarie este informat de către corespondentul său din Budapesta, despre efectul produs de interviewul acordat aceluia ziar de M.

Sa Regele României. Ziarul arată că toată presa maghiară a reprodus interviewul însoțindu-l de comentarii defavorabile și redă pasaje întregi din UJMAGYARSAG, spre a dovedi zădărnicia speranței că Ungaria și-ar schimba politica ei de revizuire.

Intr'o corespondență din București, TIMES din 21 Februarie subliniază primirea extrem de entuziastă pe care populația Bucureștilor a făcut-o M. S. Regelui Carol al II-lea, înapoiat delu Paris și Londra.

„Dela gară până la Palatul Regal, spune ziarul, pe toate străzile era revărsată o mare de oameni.

TIMES arată că declarațiile Suveranului în legătură cu colaborarea României cu Franța, Marea Britanie și Mica Înțelegere, prin Societatea Națiunilor, în interesul păcii și atitudinea hotărîtă a M. S. Regelui Carol contra revizuirii tratatelor, corespund aspirațiilor adânci ale imensei majorități a poporului român.

POLITICA INTERNĂ

Presa franceză.

LE TEMPS din 20 Februarie publică rezultatul alegerilor dela Mehedinți și dela Hunedoara, și adaugă următoarele:

„Această îndoită victorie confirmă că partidul național-tărănesc este încă partidul cel mai puternic în România, lângă partidul liberal. În plus, el își întărește poziția sa ca pretendent la o eventuală succesiune a guvernului liberal“.

LE TEMPS din 21 Februarie, în legătură cu alegerea d-lui dr. Lupu la alegerile parțiale dela Mehedinți, scrie între altele:

„Această alegere are un sens foarte net atât în politica internă, fiindcă ea afirmă tăria partidului național-tărănesc și voința sa constituțională de a urma guvernului actual, cât și în politica externă deoarece este în deplin acord cu Regele care a definit atât de bine această politică română a „liniei drepte“ și pe care d. Titulescu a apărut-o atât de strălucit la Londra și la Paris. Partidul național-tărănesc este hotărît să apere cu orice preț granițele actuale ale României și credința față de alianțe“.

Presa germană.

VÖLKISCHER BEOBACHTER din 18 Februarie publică un articol intitulat: „Sbuciumări politice în România“, în care se ocupă de viața politică și de frământările diferitelor partide și grupări politice din țară.

Ziarul stăruie mai ales asupra mișcării politice de dreapta, care — scrie ziarul — „e în plină ascensiune, eucerind tot mai mult masele populare pentru triumful ideii naționale“.

„De un an încheiat — continuă ziarul — ideia națională e în mers, fără să ajungă la reforme radicale sau la răsturnări brusce de situații, fiindcă în România transformările și schimbările credințelor politice se fac și străbat cu greu, firea poporului fiind conservatoare, păstrătoare de obiceiuri și tradiții și în cele politice, ca și în celelalte manifestări sociale.

„Frământările politice continuă, diversele grupări și partide se agită mereu, cele din opoziție mai mult, ducând chiar luptă înverșunată între ele, ca, bunăoară, partidul

național-tărănesc cu cel național-creștin: Cuza-Goga și ceva mai potolit frontul românesc al d-lui Vaida.

„Ar fi greșit să nu prețuim îndeajuns importanța politică a noilor grupări și partide de dreapta, după cum greșit ar fi să credem că „mișcarea de dreapta“ ar înălțura pur și simplu democrația. Mai drept este să accentuăm că ideea națională autoritară va influența și transforma democrația cu vremea.

„Dar despărțirea grupării mai potolite a d-lui Vaida de partidul național-creștin Cuza-Goga se datorește tocmai contactului pe care gruparea Vaida l-a luat cu cereurile democratice, care s'au apropiat mai mult sau mai puțin de ideile conducătoare ale dreptei“.

Presa iugoslavă.

Ziarul VREME din 20 Februarie publică sub titlul „Victoria țărăniștilor în timpul alegerilor parțiale din România“, o corespondență din București, în care relevă că la alegerile parțiale din Hunedoara și Mehedinți au învins candidații Partidului Național-Tărănesc.

„In sferile politice se atribuie mare însemnătate alegerilor din Mehedinți, dată fiind lupta violentă ce s'a desfășurat între candidații d-lui Lupu și acei al d-lui Goga“.

POLITICA EXTERNĂ

Presa franceză.

In numărul din 23 Februarie L'INTRANSIGEANT publică o corespondență din București în cadrul căreia scrie între altele:

„In expozeul făcut colegilor săi de către d. Titulescu, acesta s'a arătat satisfăcut de conversațiile care au avut loc la Paris și la Londra. Guvernării acestor două țări au dat dovadă de o largă comprehensiune din punct de vedere al Statelor Micii Înțelegeri și o atitudine comună a fost fixată.

„E cert prematur să garantăm că negocierile care vor continua cu ocazia vizitei la Belgrad și la București a d-lui Hodza, vor duce la încheierea imediată a Pactului dunărean.

„Ceea ce se dorește actualmente este să se deschidă calea unei colaborări sincere și active între Mica Înțelegere și Statele semnatare a protocolului dela Roma, adică Ungaria și Austria și să se netezească drumul pentru negocierea Pactului.

„Principiul securității colective în cadrul Societății Națiunilor trebuie să formeze baza organizării Europei Centrale, dar trebuie să ținem socoteală de doi factori care încă nu s'au pronunțat: Italia, în acest moment ocupată în Africa, și Germania care, după indicațiile primite de către guvernele dela Praga și dela București n'ar vedea cu ochi simpatiei consultările care au avut loc între Franța și Anglia, aceste consultări fiind destinate să împiedece orice posibilitate a Anschlussului.

Ziarul anunță apoi vizita d-lui Beneș în capitala României, căreia îi atribuie o semnificație cu totul specială, prin faptul că va fi prima călătorie făcută în străinătate de către d. Beneș în noua sa calitate de șef de Stat.

ECONOMIE ȘI FINANȚE

Presa elvețiană.

Ziarul DER BUND din 19 Februarie publică o dare de seamă a raporturilor comerciale dintre Elveția și România. Ziarul constată că exportul de produse românești în Elveția este în creștere.

Presa cehoslovacă.

Cu data de 19 Februarie PRAGER TAGBLATT ocupându-se de viitoarele negocieri economice româno-cehoslovace, crede că ar fi necesar ca Banca Națională Română să se decidă să acorde Cehoslovaciei facilitările cerute de ea cu privire la devize. „Astfel exportul român în Cehoslovacia ar obține un puternic avânt. Viitorul sistem al plăților ar trebui să fie prevăzut cu o clauză de denunțare corespunzător de lungă, așa ca comerțul exterior să poată conta cu o stabilitate relativă“, adaugă ziarul.

Presa polonă.

Sub titlul „In fața tratativelor comerciale cu România“, ziarul polon CZAS, din 15 Februarie publică un articol în care, scrie, între altele:

„Se apropie termenul începerii tratativelor comerciale polono-române, chestiunea aceasta fiind de actualitate din Decembrie trecut, de când a expirat convenția noastră comercială cu România. Acum schimburile reciproce economice au loc în baza prelungirii provizorii a acordului încheiat anterior și care va fi modificat printr'o nouă convenție comercială. Ni se pare că este timpul de a schița situația schimburilor noastre comerciale cu România, pentru că în această chestiune interesează foarte de aproape agricultura.

„Examinând statistica schimburilor de mărfuri polono-române din ultimii ani, observăm continua scădere, atât a exportului în România, cât și a importului din aceea țară.

„Cauzele acestei scăderi sunt diferite: în primul rând, reducerea generală a comerțului exterior polon și scăderea prețurilor mărfurilor importate. Mai departe chestiunea concurenței mărfurilor românești în ceea ce privește prețurile, care a slăbit într'o mare măsură, pricinuită de insuficienta elasticitate a fixării raportului la cursul zlotului și leului în clearing și, în sfârșit, într'un anumit grad politicii noastre de apărare a agriculturii, mai cu seamă în domeniul semințelor oleaginoase.

„Exportul în România în ultimii ani a scăzut foarte mult. Valoarea lui în 1934, deabea se ridică la 1/5 din valoarea celui din 1929 și în 3 trim. din anul trecut, valoric cade la jumătatea perioadei anuloage din 1934. Principala cauză a reducerii exportului în România este neacordarea devizelor de către aceea țară, ceea ce a pricinuit micșorarea exportului, acomodându-se importului prin introducerea clearingului de mărfuri.

„Mari greutateți în tratativele cu România vor fi, fără îndoială asupra chestiunii introducerii de către România în a doua jumătate a anului trecut, de noi dispozițiuni în comerțul cu străinătatea. In baza acestora, importatorul român, pentru obținerea devizelor dela Banca Națională, trebuie să plătească 44 la sută pentru devizele cerute la cursul oficial în lei, pentru fondul special pentru încurajarea exportului din care fond, exportatorii obțin prime de export dela 10—40 la sută din valoarea mărfurilor exportate. Cea mai mare parte din importul ce ne interesează pe noi, obține 25 la sută. Până acum, sistemul de mai sus n'a fost pus în aplicare față de Polonia, fiind împotriva convenției încheiată. In noile pertractări această chestiune va fi de actualitate. Clar este că aplicarea acestor taxe în relațiile cu Polonia, ar îngreuna importul în România, dând totdeodată mijloace pentru încurajarea exportului și în alte țări decât Polonia, lucru ce ar fi păgubitor ambelor țări. In negocierile ce vor avea loc, va trebui să alegem acel sistem, care ar da posibilitatea prin plata taxelor la importul din Polonia, numai la încurajarea exportului la noi.

„Mai sus am schițat greutățile prevăzute în apropiate tratative, la care reprezentanții agriculturii vor avea un mare rol. Este știut, desigur, că din cauza caracterului pur agricol al României și situației apropiate a acestei țări — fiind în același timp un mare deținator al industriei noastre — participarea și posibilitățile exportului agricol, pe această piață, are mult de luptat. Pe de altă parte, față de stăruințele de încurajare a importului din România, în caz de clearing, vor fi presiuni puternice asupra agriculturii, pentru a permite importul numai a unora din produsele agricole. În legătură cu acestea, trebuie să apărăm foarte mult piața noastră internă, a unor articole; se vorbește, în special, de importul semințelor de floarea soarelui, principal articol de import. Acțiunea în această direcție va fi condusă de principiile preferinței semințelor oleaginoase indigene. Cunoscut este că oleul de floarea soarelui, concurează foarte mult oleul, micșorându-i, deci, valoarea pe piața internă“.

Presa engleză.

GREAT BRITAIN și THE EAST din 20 Februarie ocupându-se de negocierile comerciale anglo-române, relevă că d-nii Walcy și Lie, delegații britanici, au părăsit România, fără să fi ajuns la o transacție, și scrie:

Se pare că d-lor nu aveau decât puteri foarte măr-

ginite. De aceea au refuzat să admită principiul unei legături între datorile în restanță și cantitatea exportului român în Anglia. Au mai refuzat pe de altă parte și înlesnirile care li s'au propus pentru investițiunea în întreprinderile românești al capitalului englez blocat în România.

„Același lucru, adaugă ziarul, s'a întâmplat și cu delegații austriaci, dar aici situația e mai simplă, căci guvernul austriac a consimțit numai decât la menținerea înțelegerii existente, până la întocmirea unui nou împrumut.

DIVERSE

Presa cehoslovacă.

PRAGER PRESSE din 20 Februarie se ocupă de recenta conferință ținută la Praga a d-nei Juskova-Flajshansova, asupra femeii române în literatură.

Conferințara a relevat importanța literară a poetei Veronica Micle, trecând apoi la actualele scriitoare, desemnând drept cea mai importantă pe d-na Hortensia Papadat-Bengescu. În literatura franceză s'au relevat prințesa Martha Bibescu, Elena Văcărescu, contesa de Noailles etc.

CONFLICTUL ITALO-ABISINIAN ȘI SANCTIUNILE

Presa franceză.

Ocupându-se în editorial de recenta victorie a trupelor italiene din Abisinia, LE TEMPS din 19 Februarie scrie:

„Acest succes constituie în mod incontestabil un fapt nou important în ansamblul conflictului italo-etioopian.

„De aceea, conchide ziarul, interesul cel mai evident al națiunii italiene, în special, și al politicii europene, în general, comandă de a se pune capăt, în cel mai scurt timp, unui conflict care apasă din ce în ce mai mult, asupra situației internaționale. Italia poate aborda actualmente o negociere fără a se teme de vreo umilire, succesul său militar însuși punând-o în situația de a putea regula în mod onorabil, pentru ambele părți, acest conflict.

„Generozitatea în victorie este faptul unui mare popor, precum faptul oricărui om de Stat demn de acest nume este de a ști să tragă folos pentru politica țării sale și a păcii Europei din împrejurările create prin sfortarea soldaților. Dacă procedura de conciliere poate fi reluată, numai din partea Italiei ar trebui să vină actualmente o inițiativă în acest sens. Sugestiile făcute de către comitetul de cinci, dela Geneva, oferă mereu un cadru suficient de mlădios pentru o reglementare onestă, iar principiile propunerii Laval-Hoare își păstrează și acum întreaga lor valoare pentru o negociere“.

EXCELSIOR din 19 Februarie se întreabă dacă victoria dela Enderta va grăbi soluția conflictului italo-abisinian, permițând o reluare a negocierilor în vederea unei păci onorabile.

„Această pace, scrie în concluzie ziarul, unii ar spera-o pentru la primăvară, ca să nu se permită prelungirea incertitudinii care domnește asupra Europei dunărene,

deoarece prin poziția sa geografică Italia apare ca un factor indispensabil de echilibru și de securitate“.

Sub semnătura d-lui Jeantet, LE PETIT JOURNAL din 23 Februarie publică:

„Știri foarte grave circulă la Roma. Se spune că guvernul italian ar fi fost înștiințat că Londra ar fi favorabilă unei extinderi a sancțiunilor și la petrol. Convins pe drept sau pe nedrept de caracterul serios al acestor informații, guvernul din Roma ar fi hotărât să riposteze imediat pe cale diplomatică, dacă această eventualitate s'ar realiza, printr'o măsură care ar agrava criza europeană. Și anume ar fi chestiunea de denunțarea acordurilor încheiate la 7 Ianuarie la Roma de d-nii Laval și Mussolini.

„D. de Chambrun, ambasadorul Franței la Roma, a fost primit ieri de d. Suvich. Este probabil ca discuțiile dintre cei doi diplomați să fi avut ca obiect această penibilă eventualitate, căreia unele articole ale presei italiene îi dau un caracter de adevăr“.

Presa italiană.

Toate ziarele italiene din 19, 20 și 21 Februarie, continuă să publice articole în care se elogiază victoria dela Amba Aradam și se subliniază consecințele ei în ordinea militară și politică.

POPOLO D'ITALIA scrie: „Națiunea italiană a meritat această victorie. Italia era singura mare putere capabilă să ducă civilizația în Etiopia. De zeci de ani Italia trimisese în Abisinia, exploratori, pionieri, misionari, acum în urma armatelor victorioase merg lucrători, specialiști, ingineri, medici și savanți.

„Toate aceste victorii au fost obținute în timp ce Europa caută să sugrume industria și economia Italiei“.

LAVORO FASCISTA declară: „Victoria mareșalului Badoglio a spulberat încăodată speranțele sancționistilor cari credeau că italienii vor rămâne fixați mult timp pe pozițiile ocupate. Forțele militare și civile ale Italie sunt intacte.

„Această stare de fapt este rezultatul unei puternice și entuziaste credințe. Italia este gata să facă totul prin propriile ei puteri.

„Asediul economic a liberat Italia dela o servitute inutilă“.

GIORNALE D'ITALIA din 21 Februarie comentează pasagiile publicate din raportul întocmit de sir John Maffey.

Ziarul precizează că a putut să tragă trei concluzii din raportul comitetului interministerial britanic, și anume:

1. „Comitetul a fost instituit la 6 Martie 1935 de Ministerul Afacerilor Străine al Mării Britanii, cu un program de lucru, bine precizat, deci la o dată când conflictul italo-abisinian era pe punctul de a deveni un conflict armat și după ce guvernul italian atrăsese atenția guvernului britanic asupra perspectivelor probabile ale acestui conflict.

2. „Comitetul interministerial și Ministerul Afacerilor Străine al Mării Britanii au luat deci în considerare o inițiativă posibilă din partea Italiei, inițiativă care ar putea să se sfârșească printr'o anexare parțială sau totală a Abisiniei.

3. „Comitetul interministerial și Ministerul Afacerilor Străine din Londra nu a găsit de cuviință totuși să facă nicio rezervă în ce privește o intervenție colectivă a Societății Națiunilor, deși în același timp examinau problema abisiniană și posibilitatea unei rezolviri radicale a acestei probleme, așa cum cerea Italia. Dimpotrivă comitetul interministerial britanic și-a restrâns cercetarea problemei numai în marginile intereselor naționale ale Mării Britanii“.

După ce prezintă aceste constatări GIORNALE D'ITALIA afirmă că intervenția actuală a Mării Britanii pe calea Societății Națiunilor n'ar fi rezultatul unei politici organice, drepte și fixată dela început. „Noi elemente, dictate de interesele politice interne engleze, au intervenit, spune ziarul italian. Documentul publicat arată că ceea ce s'a spus din izvor oficial sau oficios cu privire la o amenințare a intereselor imperialiste ale Angliei, datorită expansiunii italiene în Africa orientală, nu trebuie să fie socotită decât ca o serie de manevre care nu se potrivesc de loc cu interesele reale ale Mării Britanii.

„Prin raportul său, comitetul interministerial britanic a subliniat, continuă GIORNALE D'ITALIA, foloasele care s'ar putea ivi pentru Anglia din ocuparea Abisiniei de italieni. În sfârșit, raportul dovedește că operațiile de concentrare a flotei britanice în Mediterană, n'ar fi decât manevre artificiale și lipsite de orice temei“.

IL RESTO DEL CARLINO din 22 Februarie, scrie, că raportul Maffey, asupra Abisiniei, este un document de o importanță extraordinară în istoria conflictului italo-abisinian. Ziarul adaugă:

„Comitetul interministerial a cărui lucrări s'au încheiat cu raportul Maffey, a fost constituit în ziua de 6 Martie. La acea dată Italia arătase intenția sa de a lua măsuri pentru asigurarea coloniilor sale în Africa. Ea a invitat guvernul englez să discute interesele lor reciproce. Anglia însă nu răspunde. Toate aceste chestiuni sunt cuprinse în raportul Maffey“.

POPOLO D'ITALIA afirmă că raportul Maffey, întocmit la 18 Iunie 1935, declară că o ocupație italiană în Etiopia nu aduce nicio atingere intereselor imperiului britanic.

„Din acest raport — continuă ziarul — se poate vedea că Italia arătase Angliei situația în Etiopia și o invitase la o consultare care să ducă la o colaborare armonioasă.

„Sancționiștii englezi spun acum că au pornit această campanie nu pentru interese imperiale, ci pentru acelea ale Societății Națiunilor“.

In numărul din 22 Februarie, același ziar publică, un articol care începe prin a afirma că ultimele victorii ale trupelor italiene din Abisinia au însemnat o mare lovitură pentru politica sancționistă a Mării Britanii. Apoi continuă:

„Italia poate privi cu mândrie calea parcursă dela începutul operațiunilor în Africa și dela rezistență la sancțiuni în Europa. Națiunea toată este strânsă în jurul reginului. Forța fascismului este în vitalitatea sa creatoare, în funcțiunile sale morale și sociale.

„Toate aceste rezultate se datorează aplicării sancțiunilor. O mare națiune nu se făurește pe timp liniștit, ea renaște în timpuri grele și furtunoase“.

In numărul din 25 Februarie, revenind asupra acestei chestiuni, tot POPOLO D'ITALIA scrie că azi se împlinesc o sută de zile dela data când s'au luat sancțiuni economice în contra Italiei, și că Italia rezistă azi împotriva acestor sancțiuni ca și în prima zi când ele au fost decretate.

Prestigiul politic și moral al Italiei a crescut în acest răstimp, scrie ziarul, în timp ce prestigiul Europei în concertul mondial a scăzut. Sancțiunile se întorc în contra țărilor care au aderat la ele, dar nu influențează rezistența italiană. Susținătorii ideilor organizației dela Geneva vor afirma că mai presus de orice stă principiul supunerii la cele hotărâte la Geneva. Dar nu acesta este adevărul. Nu suntem în fața unei observări mistice a regulilor care au fost totdeauna violate, ci a unei voințe impusă în mod dictatorial Societății Națiunilor, a unei mobilizări care nu a fost hotărâtă de această organizație, decât prin negocieri duse în afară de ea. Iată adevărul“.

Cu data de 22 Februarie cotidianul POPOLO D'ITALIA scrie că guvernul italian nu ar fi deosebit de surprins dacă Anglia ar acorda un împrumut Abisiniei.

„Nu ar fi un fapt nou, precizează ziarul, deoarece și până acum Anglia a acordat pe credit Abisiniei arme și alimente.

„Mai îngrijorător este însă faptul că d. Eden, ministrul afacerilor străine al Angliei, ar putea să ridice chestiunea asistenței financiare a Abisiniei în fața comitetului sancțiunilor, atunci când acesta se va întruni în ziua de 23 Februarie. Aceasta ar fi de fapt, după complicitatea la aplicarea sancțiunilor contra Italiei, o alianță pe față a Europei cu barbaria africană, alianță îndreptată contra civilizației cu adevărat europene pe care o reprezintă Italia“.

Același ziar se ocupă pe larg de raportul comisiunii inter-ministeriale britanice, însărcinată în Iunie 1935 să informeze guvernul englez asupra conflictului italo-abisinian.

Ziarul constată că din acest raport reiese că acțiunea desfășurată de Italia în Abisinia nu ar fi adus nicio atingere intereselor Mării Britanii în acea regiune.

După ce arată că măsurile navale luate de Marea Britanie în Mediterana nu au fost dictate nici de grija de a se apăra interesele imperialiste britanice și nici pentru susținerea atitudinii Societății Națiunilor — fiindcă aceasta nu luase încă poziție la data mobilizării forțelor britanice în Mediterana — ziarul scrie că publicarea raportului va contribui la lămurirea opiniei publice engleze, însă nu la sporirea optimismului.

În numărul său din 23 Februarie, POPOLO D'ITALIA publică un nou articol în legătură cu raportul întocmit de sir John Maffey.

Ziarul relevă că încă din Ianuarie 1935, guvernul italian comunicase în mod corect guvernului din Londra acordul confidențial încheiat la începutul aceleiași luni cu Franța în privința Abisiniilor. Consilierul ambasadei italiene notificase Ministerului de Afaceri Străine al Mării Britanii dorința guvernului italian de a avea un schimb de vederi cu guvernul britanic privitor la interesele celor două țări în Abisinia, în scopul de a le pune în armonie.

„Sanționiștii englezi, adaugă POPOLO D'ITALIA, seriu acum că pot proclama desinteresarea și curățenia morală a lor“.

Ziarul italian pune întrebarea: „Pentru ce sunt ei puri deabia astăzi? Pentru ce aplică ei sancțiuni Italiei, câtă vreme nu s'au gândit niciodată să aplice sancțiuni Japoniei, care și actualmente este în război pentru Manchukuo și China, nici republicilor sud-americane pentru războiul din Gran Chaco? Au fost oare puri cei care au urmat ordinele Societății Națiunilor sau Statele întrunite la Geneva au fost obligate să suporte presiunile și nemărturisitele lor târgueli în afară de Societatea Națiunilor? Cum se poate împăca mobilizarea flotei britanice, hotărâtă în afară de Societatea Națiunilor, cu deciziunile Genevei, care exclud orice măsură cu caracter militar?“.

POPOLO D'ITALIA subliniază în concluzie că raportul lui sir John Maffey a deschis ochii la multă lume chiar dincolo de hotarele Mării Britanii, iar rezultatele se vor vedea.

În numărul din 26 Februarie, POPOLO D'ITALIA, scrie că în ajunul reluării lucrărilor la Geneva opinia publică italiană rămâne rezervată și neîncrezătoare.

„Nedreptul asediu economic continuă, scrie ziarul. El durează de o sută de zile și numeroase voci se ridică pentru agravarea sancțiunilor.

„Totuși, bilanțul sancționist este deficitar și dezastruos din toate punctele de vedere pentru Europa întreagă. În domeniul economic, criza generală s'a agravat. În domeniul politic, echilibrul continental a fost turburat.

„Este o greșală, continuă POPOLO D'ITALIA, că apărarea Abisiniilor constituie un precedent pentru o eventuală apărare a națiunilor europene. În Europa nu există State supuse unor mandate.

„Nu este vorba de a se apăra independența Abisiniilor, ci de a contesta Italiei un mandat pentru care are drepturi de prioritate recunoscute de ministrii englezi în 1925, în plin regim al Societății Națiunilor și de ministrii francezi în 1935.

„Abisinia nu este necesară echilibrului în Europa, ci dimpotrivă, ea turbură acest echilibru. În schimb, fără Italia, Europa este expusă amenințării războiului. Dar, încheie ziarul, Italia nu poate fi strânsă de gât cu mâna dreaptă, în timp ce cu stânga este oprită a se apăra“.

Presă engleză.

Impărțirea opiniei engleze, chiar dela început în ce privește atitudinea guvernului Mării Britanii față de

conflictul abisinian, devine tot mai accentuată, arătând în același timp și strânsa legătură pe care o are cu politica internă. Aplicarea sancțiunilor și extinderea acestora la petrol a dat loc la ample comențări în presa engleză. Ziarele laburiste și cele liberale susțin că războiul din Africa nu se poate termina decât printr'o acțiune drastică de constrângere a Italiei; iar ziarul lordului Rothermere, DAILY MAIL, duce o campanie neîncetată contra Ligii Națiunilor, în primul rând și apoi contra oricărui amestec agresiv al Angliei în chestiunea italo-abisiniană. În acest timp presa conservatoare susține sistemul de securitate colectivă.

DAILY MAIL din 18 Februarie, publică o scrisoare deschisă a lordului Rothermere, prin care insistă ca guvernul englez să ordone retragerea flotei din Marea Mediterană. Motivul invocat de directorul și proprietarul ziarului este că flota engleză se află în cea mai mare primejdie prin faptul că este grămădită într'un spațiu prea mic pentru manevre și expusă atacului efectiv al forțelor aeriene ale Italiei.

NEWS CHRONICLE din 19 Februarie arată în articolul de fond respectiv cât de neîntemeiate sunt aserțiunile din scrisoarea lordului Rothermere prin care cere retragerea flotei engleze din Mediterana. Explică exagerările din articolul critică și acuză pe lord Rothermere că servește foarte rău publicul englez cu declarații, menite, să producă panică și să distrugă atenția guvernului dela adevărata sa datorie.

Toate zarele engleze din 19 Februarie relevă debaterile care au avut loc în Camera lorzilor, despre conflictul abisinian și aplicarea sancțiunilor contra Italiei. În esență, subiectul a fost introdus de către Lordul Phillimore, care a întrebat ce măsuri ia guvernul pentru a se ajunge la o soluție pașnică a conflictului, precum și pentru înlăturarea primejdiei ca Anglia să nu fie târâtă în vreun război. Răspunsul i-a venit imediat din partea subsecretarului de Stat, Earl Stanhope, care a avut grija să arate că nu este niciun diferend între Marea Britanică și Italia, problema existând numai între Italia și Liga Națiunilor.

În această privință, MORNING POST constată că majoritatea oratorilor au fost de părere că primejdia unui război în Europa este reală. Însă, în loc de a susține aplicarea sancțiunilor, au insistat că guvernul englez trebuie să abandoneze orice măsuri în această direcție.

Preza engleză din 20 Februarie relevă faptul că debaterile din Camera lorzilor trebuiesc socotite ca o indicație din cele mai serioase despre formarea unui curent important în opinia publică din Anglia, în ce privește acțiunea negativă a Ligii Națiunilor.

DAILY TELEGRAPH, față de propunerile pentru modificarea Ligii, recunoaște imperfecția mecanismului acestui for, dar dovedește că este mai bine azi, decât dacă nu exista Liga.

NEWS CHRONICLE, referindu-se la ultimele succese militare ale Italiei în Abisinia, le consideră mai mult ca având o valoare spectaculoasă decât strategică.

Ziarul insistă asupra necesității aplicării embargo-ului, pentru exportul petrolului în Italia, iar în caz când

sanctiunile petroliere nu s'ar aplica, sugerează ca toate porturile aparținând țărilor care participă în Liqă, să fie închise transporturilor maritime italiene.

DAILY HERALD, sub semnătura lui Vernon Bartlett, susține aplicarea drastică a sancțiunilor, mai ales în ce privește petrolul, ca singurul mijloc de terminare a războiului din Africa. Ziarul scrie: .

„Rămâne pentru Consiliul de Miniștri, să aibă în vedere efectul psihologic pe care îl va avea abandonarea unei măsuri, socotită de lumea întreagă ca piatră de încercare a sincerității engleze“.

Ziarele engleze s'au ocupat, de asemeni, pe larg de publicarea raportului Maffey în GIORNALE D'ITALIA.

TIMES din 21 Februarie scrie:

„Unele cercuri politice consideră publicarea memoriului ca o încercare de a discredita politica Ministerului de Externe britanic. Părerea aceasta nu poate fi însă, susținută, deoarece memoriul constată că Anglia nu are în Abisinia interese atât de vitale, încât să se vadă constrânsă a se opune cuceririi Abisiniei de către italieni.

„Dimpotrivă, memoriul constituie o dovadă că sprijinul acordat de Anglia Societății Națiunilor nu a fost determinat de interese egoiste“.

NEWS CHRONICLE din 21 Februarie e de părere că d. Mussolini, ca să creieze o diversiune în situația ce devine din zi în zi mai disperată, a lansat o aubă ofensivă: una de ordin pur militar în Africa iar cealaltă de ordin diplomatic, prin publicarea unui raport secret din arhivele Angliei.

Ziarul presupune că acțiunea din urmă este făcută cu ideea de a arunca o umbră de îndoielă asupra guvernului englez, deoarece, coincide cu campania diplomatică de a preveni izolarea Italiei și distrugerea influenței sale în Europa Centrală.

DAILY HERALD din 21 Februarie, demonstrează că Italia a pierdut în loc să câștige, prin publicarea documentului secret, deoarece, nu mai poate acuza Anglia că urmărește interese egoiste și imperialiste în Africa opunându-se expansiunii Italiei.

„Însăși raportul arată cât de neimportante sunt interesele Angliei în Abisinia și lumea va ști acum că Anglia, totuși a susținut Covenatul și ideea rezistenței colective față de agresor, adaugă ziarul.

MORNING POST din 22 Februarie este informat din Roma că d. Gaydr, directorul ziarului GIORNALE D'ITALIA, se găsește într'o mare încercătură în urma publicării documentului secret obținut din arhivele engleze.

„Până acum, d-sa isbutise, scrie ziarul, să creieze o atmosferă grea Angliei, acuzând o de lăcomie și aspirații în Abisinia. Azi, însă, îi este greu de explicat exagerările din trecut; iar toată colecția de acuzații aduse Angliei au rămas de răsul lumii“.

TIMES află din Roma că în unele cercuri politice s'au făcut aluzii insistente în sensul că menținerea sancțiunilor va fi considerată de Italia ca un pretext, pentru a nu semna niciun acord naval care s'ar încheia la Londra“.

„Aceste aluzii au fost primite cu multă surprindere, în unele cercuri bine informate, deoarece se crede că Italia va beneficia, acceptând un acord naval. Pentru acest motiv, sugestiile de mai sus sunt tratate cu multă rezervă și în același timp, adaugă ziarul, nu se atașează mare importanță faptului că s'ar fi încheiat un acord între Italia și Germania“.

OBSERVER din 23 Februarie publică un lung și documentar articol al d-lui T. L. Garvin în care discută eficacitatea sancțiunilor, ajungând la concluzia că acestea au rămas literă moartă și că diplomația britanică s'a convins de acest lucru, după un eșec continuu de cinci luni. Constată că în acest timp, războiul nici n'a fost împiedecat și nici n'a fost scurtat și că trebuie să se pună capăt sancțiunilor.

Presa elvețiană.

În numărul din 18 Februarie JOURNAL DE GENÈVE se ocupă de perspectivele deschise de victoria Italianilor dela Enderta, scriind:

„Este imposibil să evaluăm de pe acum cu exactitate importanța victoriei italiene. Dar ea desvăluie intențiile mareșalului Badoglio din punctul de vedere al tacticii locale, se pare că armata italiană a putut tăia comunicațiile directe între Addis-Ababa, Dessie și grosul trupelor etiopiene, plasate sub ordinele Rasului Seyum și ale Rasului Kassa. Aceștia vor trebui sau să reia pozițiile pierdute sau să se resemneze la o retragere foarte dezastruoasă.

„Deci, ce va face Rasul Seyum, ale cărui raporturi cu Negusul au fost adeseori destul de încordate? Luptele se desfășoară pe domeniul lui. Dacă este obligat să-l evacueze, nu va găsi că e mai avantajos pentru el să se unească cu mareșalul Badoglio? Acesta din urmă se bazează tocmai pe aceasta. Un atare succes ar antrena probabil prăbușirea armatelor etiopiene și desbinarea marilor feudali. Negusul s'ar putea găsi constrâns să ceară pacea pentru a înlătura dislocarea imperiului său.

„Dar Societatea Națiunilor se poate acomoda cu o victorie italiană? Poate admite ea agresiunea să reușească și va recunoaște ea anexările obținute prin violență și război? Rolul Societății Națiunilor este însă de a interveni la cererea membrilor ei. Dar dacă Abisinia s'ar decide să se înțeleagă direct cu Italia, Societatea Națiunilor n'ar fi competentă sub raportul juridic ca s'o împiedece.

„Pentru Italia totul este să înfrângă voința Negusului. Unele indicii lasă să se creadă că la Londra această soluție este privită drept cea mai bună. Căci, Marea Britanie n'ar putea vedea fără primejdie pentru propriile-i colonii înfrângerea sau eșecul unei expediții coloniale. Prohibirea exportului de petrol pare să fie înlăturată. Se șoptește chiar că un acord ar fi virtualmente realizat între Roma și Londra în Mediterana. O asemenea înțelegere nu este cu puțință decât dacă întreprinderea italiană în Abisinia este lichidată, într'o largă măsură, spre satisfacția Italiei. Ingrijorările pe care i le dă Angliei situația din Extremul Orient ar putea într'adevăr s'o determine să închidă ochii față de un aranjament favorabil Italia în Africa Orientală.

„Ce se întâmplă în astfel de condiții cu prestigiul Societății Națiunilor? Ne găsim astăzi într'un impas. Un aranjament nu este posibil actualmente decât în afară de Societatea Națiunilor, iar orice victorie italiană îndepărtează o soluție a conflictului, datorită sancțiunilor. Iată realitatea“.

Presa evrească din străinătate.

Ziarul evreesc HAINT din Varșovia, cu data de 24 Februarie, se ocupă de publicarea în GIORNALE D'ITALIA a raportului lui Sir John Maffay. Ziarul își pune întrebarea dacă, după toate sancțiunile îndreptate în contra Italiei, Marea Britanie nu va consimți la cucerirea și împărțirea împărăției Negusului. Apoi adaugă:

„Comisiunea de pe lângă Ministerul Afacerilor Străine englez ar fi exprimat părerea că Anglia n'are ce pierde

dacă Italia va cuceri Abisinia. Intr'adevăr încă înainte de izbucnirea conflictului armat în Africa, diplomația engleză n'a fost categorică cu privire la atitudinea Italiei. Pentru lumea întreagă intențiile Angliei au fost carte pecețluită. Astăzi se știe că în cereurile conducătoare britanice n'a existat convingerea că Abisinia trebuie salvată și toți acei cari citește printre rânduri știu că Anglia ar putea admite la un moment dat mână liberă Italiei în Abisinia.

„Din referatul care a provocat atâta senzație, este de judecat că diplomația engleză a socotit că pentru apărarea imperiului britanic este mai bine ca Abisinia să rămână independentă. Totuși nu se tăgăduiește că Anglia ar putea trage foloase chiar dacă Italia ar ocupa majoritatea provinciilor abisiniene, lăsând în mâinile Ma-

rei Britanii ținuturile din jurul lacului Tana. Stăpânirea Italiei în Abisinia n'ar însemna o primejdie pentru coloniile britanice din Africa, deoarece n'ar exista niciun motiv de războiu cel puțin în viitorul apropiat.

„Deocamdată nu există o desmințire a acestor revelații, dar existența acestui document este o dovadă suficientă că de aproape un an de zile se răspândește atâtea minciuni în jurul chestiunii abisiniene, provocând ură contra agresorului pe când în taină se căuta trădarea Abisiniei în favoarea intereselor proprii.

„Cu alte cuvinte politica de sancțiuni propovăduită de Anglia pentru apărarea Abisiniei împotriva agresorului nu este decât un mijloc de cuceriri noi pentru Marea Britanie. Independent de ce se va discuta, încă la Geneva, soarta Abisiniei este de acum pecețluită“.

PACTUL FRANCO-SOVIETIC

Presa franceză.

D. Emile Roche în LA RÉPUBLIQUE din 20 Februarie serie între altele:

„Voim pacea, nu admitem ca soarta a sute de milioane de ființe, din care mulți nu sunt mai bine serviți de natură decât Germanii, să depindă de voința agresiunii unei singure națiuni căreia dela 1919 încoace nimic nu i-a fost refuzată din ceea ce cerea adversarilor săi din ajun.

„De aceea, conchide ziarul, pactul franco-rus trebuie ratificat“.

L'ECHO DE PARIS din 21 Februarie constată, sub semnătura generalului de Castelnau, că pactul franco-sovietic se sprijină pe un echivoc, deoarece guvernul sovietic și Internaționala a III-a au legături prea strânse. Ziarul adaugă:

„Înainte de a se fi risipit acest echivoc, spiritele înțelepte trebuie să refuze ratificarea acestui târg de naivi“.

Comentând explicațiile date în Camera Franceză de d. Herriot, în privința pactului franco-sovietic, organul socialist LE POPULAIRE din 21 Februarie serie:

„Timp de două ore d. Herriot a ținut tribuna, înlăturând, ca foile veste, toate obiecțiunile îndreptate împotriva pactului franco-sovietic. D. Herriot a examinat toate obiecțiunile, le-a răsturnat pe toate, nelăsând să mai subsiste nimic din orgolioasa lor goliciune“.

„Pactul trezește un interes imens, serie PETIT JOURNAL. Să nu ne plângem că el face obiectul unui examen detaliat. Tribuna Camerei înregistrează adeziuni și ostilitate. Guvernul care nu urmărește să pună opinia publică în fața unui fapt împlinit, a declarat în repetate rânduri că nu vrea să ia nimic din amploarea pe care o comportă desbaterea“.

JOURNAL DES DEBATS, în numărul din 20 Februarie, atrage atenția asupra dublei primejdii pe care pactul franco-sovietic ar prezenta-o: primejdie de ordin militar și diplomatice și de ordin intern politic și social și se întreabă dacă acest pact cu Sovietele intră într'un sistem general la care aderă și Anglia.

Ziarul afirmă că acest pact poate da naștere la turburări revoluționare și susține necesitatea unui spirit independent, care să atragă atenția asupra greșelii „politicii pactului și politicii frontului revoluționar“.

LE QUOTIDIEN din 22 Februarie serie:

„O alianță care — demonstrația este făcută — nu aduce niciun avantaj și conține germenul celui mai mare pericol, pentru a-i fi favorabil, trebuie să-i fie partizan iar nu un conștiincios servitor al țării.

„Guvernanți care ar fi avut, înainte de toate, preocuparea de a păstra sângele soldatului francez, n'ar fi încheiat nicodată un tratat militar cu Moscova“.

L'HUMANITÉ arată care ar fi dezagrementele unei amânări a ratificării pactului franco-sovietic.

„Presupunem că membrii Senatului sunt partizanii colaborării franco-britanice. Această colaborare a fost adevărată la Londra în 3 Februarie 1935. Declarațiunea din 3 Februarie recomandă în mod special organizarea securității așa după cum o prevede pactul franco-sovietic. Dacă Franța ezită să ratifice, dușmanii securității colective și ai colaborării franco-britanice se vor bucura.

„Senatorii francezi nu doresc de sigur aceasta. Ei nu doresc de asemeni ca Statele Micii Înțelegeri să se îndepărteze de Franța. Ori aceasta s'ar întâmpla cert în cazul amânării ratificării. Tratatul semnat între Praga și Moscova postulează ratificarea pactului franco-sovietic. Trebuie să se aleagă: izolarea și pericolele sale, sau pacea și securitatea“.

Discursul d-lui Flandin la rectificarea pactului de asistență mutuală franco-sovietic, este larg comentat de toate ziarele din 26 Februarie.

Ziarele de dreapta continuă a critica acest pact, recunoscând totuși că va fi votat cu puternică majoritate.

PETIT PARISIEN subliniază mai ales următoarea frază din discursul d-lui Flandin:

„Ceea ce voim să încercăm este spiritul de agresiune și nimic mai mult“.

L'ORDRE, ziar naționalist, constată:

„D. Flandin a ținut să afirme mai cu tărie ca oricând față de strănătate, continuitatea politicii externe a Franței. Franța continuă, a spus ministrul de externe, încheindu-și discursul. Ultima sa frază este o dovadă suplimentară“.

In L'ERE NOUVELLE, d. Herriot serie:

„Fără a șovăi, d. Flandin și-a luat ca punct de reazăm doctrina acțiunii colective și adeziunea dată acestei doc-

trine de toate guvernele Franței dela războiul încoace, oricare ar fi fost tendințele lor.

„Politica externă așa cum a fost expusă de d. Flandin, ni s'a arătat fără cusur și în strictă conformitate cu atașamentul nostru pentru Societatea Națiunilor. Ne-am simțit astfel liniștiți“.

L'HUMANITÉ notează că d. Flandin s'a distins odinioară prin inițiative antisovietice; cuvintele pe care le-a rostit ieri capătă astfel și mai mare preț.

Presa sovietică.

Pledând în favoarea ratificării pactului franco-sovietic, Carol Radek se ocupă în numărul din 18 Februarie al ziarului IZVESTIA de rezultatele la care a ajuns până acum acțiunea de realizare a sistemului de securitate colectivă și într'un articol de fond expune următoarele considerente:

„Ori cine ar fi afirmat că demisia lui Sir Samuel Hoare și căderea cabinetului Laval reprezintă o schimbare radicală a orientării politicii a marilor puteri, ar fi comis de sigur o greșală mare și ar fi arătat un optimism pentru care nu există niciun temei serios și obiectiv. Plecarea ambilor miniștri a avut loc în urma falimentului pe care l'a dat linia politică, prezentată de ei, sau, în termeni mai prudenți, a fost rezultatul unui mare eșec al acestei linii. Politica lui Laval și Hoare, o politică de compromis cu agresorul italian, nu s'a încununat cu succes nu numai din cauza protestului opiniei publice în mai multe țări și mai ales în Anglia, ci și pentru că Mussolini a început să se tocmască și să se arate, suferind totmai în momentul hotărâtor, privând astfel pe autorii propunerilor, de posibilitatea de a afirma că indiferent dacă proiectul lor este bun sau rău, el deschide totuși o ieșire din impas.

„Regretăm însă că falimentul unei linii politice nu înseamnă numai decăt și succesul alteia.

„Diametral opusă politicii de compromis cu un agresor sau altul, este politica de organizare a păcii colective, politica de organizare a acțiunii de rezistență împotriva oricărei agresiuni de ori unde ar veni ea.

„Primele conturi ale unei astfel de politici le-a reprezentat protocolul anglo-francez dela 3 Februarie 1935. Cu toate că îi lipsea forța și claritatea suficientă, el indica totuși calea cea justă. După un an de oscilări și de manevre care se contraziceau și care au dus la deslănțuirea războiului în Africa de Nord, au accelerat pregătirile militare ale Germaniei și au înaripat speranțele Japoniei, a apărut nevoia de întoarcere la chestiunile care au fost schițate în protocolul dela Londra.

„Prezența mai multor bărbați de stat la înmormântarea regelui Angliei la Londra și trecerea lor prin Paris au dat ocazia desfășurării celor mai variate discuțiuni asupra acestor chestiuni.

„Nu suntem de părere că tratativele dela Londra și Paris au dus la o precizare a liniei de acțiune în favoarea păcii.

„Sistemul colectiv al păcii încă nu este organizat. El trece astăzi printr'o criză. Convorbirile dela Londra și Paris sunt simptome ale unei ameliorări a situației. Nu este nevoie însă de simptome, ci de fapte. Un prim fapt în această direcție trebuie să fie ratificarea cât mai grabnică a pactului franco-sovietic. Iar după aceasta trebuie luate și alte măsuri serioase pe toate fronturile de desfășurare a forțelor care urmăresc războiul. Încă nu este prea târziu. Cu greu însă și-ar mai putea permite Franța luxul de a pierde încă un an de zile“.

Presa engleză.

DAILY HERALD din 19 Februarie publică un articol al redactorului său diplomatic, relevând faptul că d. Hitler are intenția unei contra-manevre față de pactul franco-rus și anume: să amelioreze raporturile politice cu Rusia pe baza unei prealabile desvoltări a raporturilor economice.

Toate acestea le deduce din anumite declarații făcute de d. Hitler, unui grup de ofițeri superiori și generali, „silit de teama izolării în care Germania se adâncește din zi în zi mai mult“.

DAILY MAIL, din 21 Februarie continuă să atace pactul franco-sovietic, scriind:

„Pactul n'a stârnit niciodată vreun entuziasm, nici măcar printre sprijinatorii lui, iar lungile debateri sunt dovada clară a neajunsurilor lui.

„Comitetul apărării naționale din Camera franceză s'a arătat foarte nehotărît asupra aspectelor militare ale pactului și a cerut ministrului de război, să dea membrilor Comitetului o declarație din partea Marelui Stat-Major asupra avantajelor și dezavantajelor tratatului din punct de vedere militar“.

THE TIMES din 22 Februarie, într'o corespondență din Berlin scrie că debaterile din Camera franceză asupra pactului franco-sovietic sunt urmărite de Germania cu interes și îngrijorare.

„Ostilitatea față de pactul propus conține indignare, teamă și regret sincer că Franța unindu-se cu un Stat comunist în răsărit, va face mai dificilă o înțelegere în apusul Europei“.

„Correspondențul observă că în Germania se atribuie, în ultimul timp, o valoare mai mare armatei sovietice, atât din punct de vedere al organizării, cât și al valorii combative a soldaților sovietici.

„Antagonismul între pactul franco-rus, propus, și clauzele pactului dela Locarno continuă să facă obiectul discuțiilor din presa germană. Se exprimă mult regret, în special asupra imposibilității de a se putea încheia un pact aerian apusean, în cazul când pactul franco-rus s'ar ratifica. În acest caz — scrie ziarul — Germania nu ar putea lua niciun fel de obligații în ce privește limitarea forțelor ei aeriene“.

SUNDAY TIMES din 23 Februarie este informat din Paris că după toate aparențele debaterile din Camera franceză pentru ratificarea pactului franco-sovietic vor mai dura încă vreo săptămână, deși nimeni nu se îndoiește că pactul va fi ratificat cu o majoritate substanțială a voturilor grupărilor de stânga și centru.

Constată însă că s'a produs un reviriment în opinia diverselor fracțiuni politice din Franța în ce privește atât pactul franco-rus, cât și organizarea unui sistem de securitate colectivă în răsăritul Europei.

„Ceea ce acum doi ani ar fi fost lucru ușor avându-se sprijinul radicalilor și al naționalistilor, azi este mult mai greu“.

OBSERVER din 23 Februarie, publică o corespondență din Berlin din care reiese că Germania face tot posibilul ca ratificarea pactului franco-sovietic să devie cât mai grea, ajungând până acolo, încât să sugereze că această ratificare ar putea fi semnalul ocupării Renaniei.

Presa germană.

Presa germană continuă a combate cu înverșunare pactul franco-sovietic, în legătură cu dezbaterile asupra ratificării acestui pact în Camera franceză.

In DEUTSCHE ALLGEMEINE ZEITUNG din 22

Februarie d. von Kuelmann, fost ministru de externe al Imperiului, afirmă că „dela semnarea tratatelor de pace nu s'a mai produs în lume un fapt atât de dăunător și regretabil, cum este pactul de asistență mutuală franco-sovietic. Din ce în ce se întărește sentimentul, că este nevoie de un cuvânt deschis și lămurit, care să rupă vălurile ce întunecă relațiile dintre Germania și Franța. Dar, Franța și-a plecat prea mult urechea influențelor otrăvitoare ale unui rău consilier: teama nejustificată de noua Germanie“.

Discutând dacă este cu puțință o participare a Reichului la tratatul de asistență mutuală franco-sovietic, așa cum i s'a propus, ziarul GERMANIA din 22 Februarie susține că această participare este o imposibilitate, atât din punct de vedere al dreptului internațional, cât și din punct de vedere politic sau strategic.

Ziarul afirmă că pactul este încadrat în aparență pactului Societății Națiunilor, dar în realitate îl depășește, întru cât în realitate stabilește în mod prealabil orice hotărâre a Consiliului Societății Națiunilor în favoarea frontului comun franco-sovietic.

Ziarul pretinde că aderând la acest pact, Germania ar legaliza o metodă politică, în stare să ducă la o explozie al cărei teatru ar fi însăși Germania, fiindcă pactul e dirijat exclusiv împotriva Germaniei. „Franța își asumă o grea răspundere față de viitorul Europei“, încheie cotidianul german.

Ziarele germane din 26 Februarie se ocupă de discursul rostit de d. Flandin în Cameră, la ratificarea pactului franco-sovietic, reținând în deosebi pasajul referitor la relațiile Franței cu Germania.

BERLINER MORGENPOST, pretinde că declarațiile d-lui Flandin, sunt în directă nepotrivire cu faptele, iar pactul franco-sovietic nu este nicicând conform cu tratatul dela Locarno.

VOELKISCHER BEOBACHTER scrie că d. Flandin voind să dea asigurări Germaniei, nu putea găsi o dovadă mai rea decât afirmația sa că politica franceză este o politică de continuitate. În această privință, Germania își aduce aminte de politica dusă de Clemenceau, Poincaré și Barthou; pactul franco-sovietic înseamnă continuarea aceleiași politici franceze, trează și azi în spiritul fiecărui german.

BERLINER TAGBLATT constată că pactul cu sovietele este într'adevăr o continuare în linie dreaptă a politicii franceze, care, cu sau fără Societatea Națiunilor, rămâne mereu aceeași.

Presa italiană.

Discursul d-lui Flandin este discutat în chip amănunțit de presa italiană cu data de 26 Februarie.

CORRIERE DELLA SERA notează cu amărăciune impresia ciudată pe care o trezește faptul că ministrul de externe al unei țări raportează cu satisfacție parlamentului rezultatele unei acțiuni de asfiziare a unei țări amice.

GAZETTA DEL POPOLO notează că Marea Britanie stăruie în favoarea ratificării pactului franco-sovietic.

Presa elvețiană.

JOURNAL DE GENÈVE din 20 Februarie, în legătură cu ratificarea pactului franco-sovietic, scrie printre altele:

„Pactul franco-sovietic, spun partizanii săi, lasă Franței libertatea de a interpreta în mod foarte larg obliga-

țiunile pe care și le va asuma față de Soviete. Formula întrebuintată este „sprijin și asistență“, o formulă destul de vagă. Art. 2 din pactul franco-sovietic supune judecării Societății Națiunilor agresiunea a cărei victimă ar fi unul dintre semnatarii lui. În cazul când Geneva nu s'ar putea pronunța cu unanimitate așa după cum dorește art. 15, Parisul și Moscova își vor relua libertatea și vor acționa ca aliate.

„În ceea ce privește art. 3 din tratat, el reglementează aplicarea art. 16 din Pactul Societății Națiunilor, în cazul când Franța sau U. R. S. S. ar fi victimele unei agresiuni neprovocate. Se impune atunci ajutor și asistență imediată. Consiliul Societății Națiunilor va fi oare însărcinat să hotărască natura acestui ajutor și ale acestei asistențe? Pactul franco-sovietic nu precizează aceasta.

„Aceste prevederi oferă Parisului și Moscovei ocazia unei acțiuni comune. Ele nu constituiesc angajamente decât dacă ambele guverne sunt hotărâte la o acțiune care ar fi un fel de dominare a Consiliului Societății Națiunilor. D. Laval a știut să rezerve Franței această libertate. E clar însă că această libertate poate fi rău întrebuintată. Totul depinde de guvernul care va fi la un moment dat în Franța.

„Pactul franco-sovietic stipulează că el nu se va aplica în Extremul Orient. Precauție foarte înțeleaptă, căci în cazul unui conflict cu Japonia, Franța ar pierde Indo-China și coloniile sale din Pacific“.

Presa polonă.

KURJER VARSZAWSKI din 19 Februarie relevă în articolul intitulat „Paris-Moscova-Locarno“ atitudinea Germaniei față de pactul franco-sovietic.

Ziarul scrie între altele:

„Pactul dela Locarno este încheiat în cadrele pactului Ligii Națiunilor și a tratatelor care obligă reciproc Statele care l-au semnat.

„Tratatul principal, care obligă reciproc Statele, este tratatul dela Versailles. Germania s'a liberat în mod arbitrar de obligațiunile tratatului dela Versailles care se referă la restricțiunile înarmărilor. Cum poate ea să înceapă astăzi discuția asupra călcării pactului dela Locarno prin tratatul franco-sovietic, care este o consecință directă a înarmării Germaniei?“.

Presa turcă.

În numărul din 22 Februarie LA RÉPUBLIQUE din Istanbul scrie între altele:

„Putem fi siguri că Parlamentul francez va ratifica acest pact. În ce privește teama că Rusia va profita de pact pentru a obține noi credite din partea Franței, nu e departe ziua în care Franța se va considera împotriva fericită de a-și asigura noi câmpuri de activitate în Rusia. Cu toate că azi se pretinde că Germania nu nutrește bune intenții față de Uniunea Sovietelor, Franța ea însăși trebuie să constate că dimpotrivă Germania și-a putut extinde activitatea pe terenul economic, mai ales în Rusia.

„Uniunea Sovietelor constituie azi o puternică aglomerație, care are o imensă valoare în chestiunea păcii europene“.

Presa cehoslovacă.

CESKE SLOVO din 22 Februarie ocupându-se de raporturile franco-sovietice, publică un articol în care relevă dificultățile pe care le întâmpină ratificarea pactului franco-sovietic din Camera franceză. Ziarul scrie între altele:

„Cine urmărește discuțiile din Camera franceză asupra

ratificării pactului cu Sovietele are impresia că participanții la aceste discuții vorbesc despre „probleme din lună“, și nu despre afacerile acestei lumi și ale acestui continent“.

In continuare, ziarul critică neîncrederea cu care este

întâmpinată ratificarea acordului cu unul dintre cele mai bine înarmate State europene, acuzând pe adversarii pactului franco-sovietic de lipsă de spirit de observație, căci s'au produs atâtea schimbări pe care ei nu și-a dat osteneala să le observe.

VIZITA D^{-LUI} HODZA LA BELGRAD ȘI PROBLEMA EUROPEI CENTRALE

Presa cehoslovacă.

Toate ziarele cehoslovace din 23, 24 și 25 Februarie publică largi dări de seamă cu privire la călătoria d-lui Hodza la Belgrad și la întrevederile pe care le-a avut cu oamenii de Stat ai Iugoslaviei.

In bogatul material pe care îl publică, presa cehoslovacă subliniază în deosebi următoarele constatări care se desprind din vizita primului-ministru cehoslovac la Belgrad: intensificarea colaborării dintre cele două țări, completa unitate de vederi asupra tuturor problemelor actuale, importanța Micii Înțelegeri ca factor puternic de pace și noua afirmare a ideii de securitate colectivă.

Ziarele descriu în cuvinte entuziaste splendida primire de care s'a bucurat d. Hodza la Belgrad și în cursul întregii sale călătorii în Iugoslavia.

„Mica Înțelegere, în rânduri strănse, este gata pentru evoluția ulterioară a destinelor Europei, astfel cum arată cordialele manifestații dela Belgrad“, scrie CESKE SLOVO, care adaugă:

„Mica Înțelegere concentrează cele mai vii forțe constructive ale Europei Centrale“.

LIDOVE NOVINI subliniază că nimic nu poate fi întreprins în Europa dunăreană fără concursul Micii Înțelegeri sau împotriva ei.

„Comunicatul oficial asupra convorbirilor dela Belgrad, adaugă ziarul, a constatat o desăvârșită unitate de vederi în chestiunea Austriei. Astfel au fost risipite toate svonurile care lîndeau să facă a se crede că felul de a vedea al Cehoslovaciei, în privința atitudinii de luat față de Austria, nu ar concorda cu felul de a vedea al Iugoslaviei“.

Ziarul atribuie o deosebită importanță declarațiilor făcute de d. Stoiadinovici lui PETIT PARISIEN, afirmând că cele trei țări ale Micii Înțelegeri sunt hotărît potrivnice Anschlussului și restaurării Habsburgilor.

NARODNI POLITIKA scrie că lucrările consiliului economic al Micii Înțelegeri, care ține actualmente ședințe la Praga, încep într'o atmosferă deosebit de favorabilă în urma vizitei amicale a d-lui Hodza la Belgrad și a întrevederilor anterioare pe care d. Hodza le-a avut la Paris cu d. Titulescu. Ziarul subliniază că sporirea din ce în ce mai mare a activității economice va însemna o bază trainică pentru colaborarea politică. Atenuarea treptată a crizei și bunăvoința oamenilor de Stat ai Micii Înțelegeri vor înlesni rezolvarea chestiunilor politico-economice care sunt actualmente în dezbateră consiliului economic și care este mai anevoae de realizat decât colaborarea tehnică.

NARODNI LISTY, sub semnătura d-lui Karel Kra-mar, scrie între altele:

„Principala grijă a Cehoslovaciei, precum și a Franței, trebuie să fie nu numai consolidarea politică a Micii Înțelegeri, ci Uniunea economică a Statelor dunărene. Aceasta ar fi cea mai eficace armă atât împotriva revizionismului, cât și împotriva restaurării habsburgice. Ar fi greu de închipuit o apropiere economică între Statele dunărene fără Italia — și nu ne temem să spunem — fără colaborarea Germaniei.

„Scopul acestei politici trebuie să fie nu numai solidaritatea basinelor dunărean, ci a întregii Europe, pentru a menține și consolida pacea social-politică.

„Ar fi un mare noroc dacă negocierile dela Belgrad vor constitui un pas important spre această politică de pace“.

In PRAZKI NOVINI, cunoscutul publicist dr. Rudolf Trachaska scrie:

„Este o mare greșeală că nimeni în străinătate nu știe că Cehoslovacia este tot atât de aprigă inamică a restaurării habsburgice ca și Iugoslavia.

„Poate în expresiunea acestor sentimente joacă un rol important și temperamentul, însă fondul nu eprinde nicio deosebire.

„Pe deoparte am anunțat că pentru noi chestiunea habsburgică nu este așa de simplă. Pe de altă parte am recunoscut că agitația monarhistă din Austria provoacă nevroza unei neîncrederi generale, care poate să aibă o mare influență asupra succesului pentru începutul acțiunii central-europene.

„Iată de ce în cursul convorbirilor dela Belgrad ar fi necesar să se elaboreze o atitudine precisă pentru cazul unor eventuale surprize“.

BOHEMIA declară:

„Suntem încredințați că scopul vizitei primului-ministru cehoslovac nu este așa de simplu, ci se datorește unei misiuni înalte. D. Hodza a subliniat mai de mult că Cehoslovacia este împotriva oricărei mișcări care ar putea periclită pacea europeană, deci cu atât mai mult împotriva aventurii habsburgice, față de care ea este tot atât de dărz ostilă ca și Iugoslavia.

„Indiscutabila sinceritate și cordialitate, atât de evidentă, dintre cele două țări, arată că ele vor ști să se alieze pentru o operă politică constructivă“.

Cu data de 21 Februarie PRAGER TAGBLATT constată că va mai dura mult timp până se vor înlătura dificultățile care stau în calea realizării ideii d-lui Hodza: o concordantă între Mica Înțelegere și blocul dela Roma.

Presa iugoslavă.

ECHO DE BELGRADE din 19 Februarie salută so-sirca apropiată a d-lui Hodza la Belgrad. Ziarul își ex-

primă satisfacția că șeful guvernului cehoslovac își aduce experiența la o sforțare de mult începută, mai ales acum când problema dunăreană ține locul de frunte în convorbirile diplomatice.

„Pus la punct la Praga, după vizita cancelarului Austriei, noul plan al d-lui Hodza a fost supus guvernului francez și d-lui Titulescu, ministrul de externe român, care au asigurat pe șeful guvernului cehoslovac de perfect lor acord“.

Ziarele iugoslave din 22 Februarie consacră coloane întregi primirii călduroase și entuziaste ce s'a făcut la Belgrad d-lui Milan Hodza, precum și întrevederilor ce a avut d-sa în capitala Iugoslaviei.

PRAVDA amintește între altele activitatea pe tărîmul național dusă de d. Hodza în Parlamentul din Budapesta.

„Trei decade întregi s'au scurs de atunci, dar amintirea acestor evenimente nu s'a șters în Voevodina. Voevodina este mândră pe drept cuvânt și azi că pe teritoriul ei și-a început cariera politică actualul șef al guvernului cehoslovac, al țării surori și aliata, unul din fruntașii Micii Înțelegeri dinainte de război și a celei actuale, care joacă un rol atât de mare în politica europeană. Într'adevăr, d. Hodza și-a început cariera politică la Novisad“.

Comentând vizita d-lui Hodza la Belgrad oficiosul VREME din 24 Februarie scrie între altele:

„Este vorba pe deoparte de organizarea unui sistem economic în basiniul dunărean, iar pe de altă parte de a da acestui sistem posibilitatea de a fi realizat, sprijinindu-se pe sistemul securității colective, din care, se pare, nu ar fi exclus un angajament de asistență mutuală.

„Proiectul economic și proiectul de asistență mutuală nu vor dobândi o formă definitivă și oficială înainte de a fi fost supuse, prin mijlocul Franței și Marii Britanii, Italiei, Germaniei și tuturor Statelor din basiniul Dunării. În acest cadru de deplină colaborare și fără niciun gând ascuns, se va hotărî dacă este cazul să se convoace conferința dunăreană sau dacă este suficient ca Statele interesate să se întâlnească la una din sesiunile Societății Națiunilor.

„Conceput din inițiativa micilor State, planul Hodza-Stoiadinovici înlătură orice bănuială de imperialism. Succesul lui pare asigurat“.

Presa franceză.

LE PETIT PARISIEN din 20 Februarie, sub titlul: „O eră nouă pentru statele dunărene“, publică un lung articol al maiorului C. R. Attlee, șeful grupului laburist din Camera Comunelor. Autorul articolului scrie între altele:

„O înțelegere între toate națiunile dunărene pentru a încerca de a se suprima cât mai multe bariere comerciale, ar fi un prim pas către o eră nouă. Mai e și necesitate urgentă să se stabilească comunicații pe șosele și căi ferate în Europa de Sud și Sud-Est, însă cu ajutorul Societății Națiunilor.

„O adaptare a tratatului dela Versailles ar putea urma, care, cu toate că limitată, ar elimina punctele de fricțiune. În fine s'ar putea crea un fel de federație dunăreană, în cadrul căreia națiunile Europei Sud-Orientale, în posesia libertății lor naționale, ar putea renunța la o parte din suveranitatea lor pentru a ajunge la o libertate și mai mare“.

In editorialul din 22 Februarie LE TEMPS scrie între altele:

„Precum am mai constatat-o adesea, situația în Europa Centrală nu poate fi reglementată fără concursul activ al Italiei. Aceasta a și fost unul din motivele de-

terminate ale acordului franco-italian din Ianuarie 1935. Conflictul italo-etioopian și gravele preocupări pe care le procură guvernului dela Roma au avut drept efect de a amâna realizarea pactului de securitate centru-european și aranjamentele economice pentru regiunea dunăreană.

„Dar nu trebuie dedus că Italia voiește să se dezintereze actualmente de soarta Austriei. Aceasta coincide cu o reluare a activității diplomatice dintre Roma, Berlin și Varșovia, activitate care e interpretată în unele cercuri ca constituind o contrapondere a convorbirii pe care le-a avut de curând Regele Carol al României, Prințul Paul al Iugoslaviei, Prințul Stahremberg și d. Hodza.

„S'a spus în privința acestor convorbiri dela Paris multe lucruri inexacte, pe care presa germană s'a sforțat imediat să le exploateze în favoarea poziției particulare a Reichului. Ele n'au avut niciodată caracterul unei negocieri cu concluzii precise într'un sens determinat. N'a fost vorba decât de a se ameliora, de a face mai active și mai înerezătoare relațiile dintre Austria și statele Micii Înțelegeri, ceea ce este o necesitate de prim ordin dacă voim să preparăm, în mod util, terenul pentru consolidarea păcii în Europa Centrală și pentru organizarea durabilă a regiunii dunărene“.

LE PETIT JOURNAL scrie că scopul călătoriei d-lui Hodza este de a apropia Austria de Mica Înțelegere.

„Proiectele d-lui Hodza sunt foarte simple, scrie ziarul, și intențiile sale din cele mai normale.

„E vorba de a se lucra în mod efectiv la organizarea dunăreană de care s'a vorbit atâta cu ocazia recentelor conversații dela Paris și celor dela Praga, cu ocazia vizitei cancelarului Schuschnigg acolo.

„Cele două grupuri organizate în Europa Centrală au avut până acum tendința de a se opune: Mica Înțelegere pe de o parte cu Cehoslovacia, Iugoslavia și România, semnării Protocoloalelor dela Roma (Martie 1934) pe de altă parte, cu Austria, Ungaria și Italia. D. Hodza a întreprins apropierea indispensabilă începând cu Austria.

„E de așteptat să se încheie în curând un acord comercial între Viena și Praga și un tratat de prietenie și de arbitraj.

„La Belgrad d. Hodza, dezvoltându-și proiectul său, se va strădui să calmeze unele aprehenziuni pe care le resimte încă și acum guvernul iugoslav din partea Austriei din pricina chestiunii Habzburgilor. Dacă ar reuși o apropiere între Mica Înțelegere și Austria, pe planul politic și economic ar putea fi urmărită. Apoi s'ar preocupa să ralieze Ungaria, ceea ce va fi greu și să determinăm cu ajutorul pe care Franța, Anglia și Italia l'ar putea da organizării dunărene“.

D. Saint-Brice se întreabă în LE JOURNAL din 23 Februarie care este modalitatea organizării păcii în Europa dunăreană. După ce relevă faptul că vizita d-lui Schuschnigg la Praga a pus bazele unei apropieri între Austria și Cehoslovacia, d. Saint-Brice arată că d. Hodza a încercat să reia această operație începând printr'un acord între Mica Înțelegere și Austria, căutând să înlătore primul obstacol, proiectul restaurării Habsburgilor.

„Declarațiunile contradictorii ale prințului Starhemberg și faptul că Iugoslavii au manifestat neîncredere față de Austria, au avut ca rezultat vizita precipitată a ministrului de externe austriac la Florența pentru a afirma solidaritatea Austriei față de Italia.

„Situația este următoarea, precizează d. Saint-Brice: Iugoslavii reclamă garanția unei intervențiuni militare a Franței în cazul unei amenințări germane împotriva Austriei, Franța nu poate face nimic fără Italia care este

principala interesată în menținerea independenței austriace. O politică a Europei Centrale care ar căuta să arunce Italia în brațele Germaniei ar însemna o adevărată nebunie. Ceea ce se întâmplă, conchide autorul, dovedește odată mai mult că Europa Centrală nu poate fi organizată fără Italia și cu atât mai puțin împotriva Italiei“.

LE PETIT PARISIEN din 23 Februarie după ce relevă călduroasa primire făcută d-lui Hodza, se ocupă de întrevvedereea dintre d-sa și prințul Paul al Iugoslaviei, în prezența d-lui Stoiadinovici, președintele Consiliului iugoslav, întrevvedere care a permis celor trei interlocuitori abordarea imediată a convorbirilor politice reluate în cursul după mesii.

Ziarul analizează apoi situația problemei dunărene și între altele scrie:

„D. Hodza nu prezintă un proiect pur cehoslovac. D-sa dorește studierea angajamentelor care leagă Statele Micii Înțelegeri și a soluției problemei care nu va fi însă rezolvată decât în deplin acord între Praga, Belgrad și București. În acest cadru se vor angaja negocierile dela Belgrad.

„Ar fi zadarnic să se aștepte rezultate imediate. Se poate spune însă că problema dunăreană va fi examinată sub toate aspectele. Oamenii de stat a celor două țări vor confrunța punctele lor de vedere și această confruntare care va fi continuată de d. Hodza la București, va pune în lumină toate posibilitățile unui aranjament care va permite țărilor dunărene să fie singurii făuritori, ai viitorului lor“.

LA RÉPUBLIQUE din 23 Februarie / scrie:

„Timp de 15 ani o amenințare a apăsător asupra Iugoslaviei, anume aceea a Italiei. Dar acum aceasta se află prea ocupată în Etiopia pentru a fi prea activă în Europa. Din contră, ea nu cere decât să obțină neutralitatea sau prietenia celui mai mare număr de state posibil pe continent, Iugoslavia se găsește deci, în mod miraculos liberată de ipoteca cu care avea sentimentul de a fi grevată. În același timp Anglia și-a ieșit din indiferența pe care o arătase veșnic puterilor dunărene. Preocupată să găsească în statele riverane ale Mediteranei sprijin pentru garanția riscurilor ce ar putea înfrunța flota sa, dânsa a descoperit brusc Iugoslavia și i-a făcut avansuri la care până atunci nu se încumetase.

„Pe de altă parte, urmărindu-și încercările sale de a disocia Mica Înțelegere, propaganda germană, continuă să acționeze foarte activ, la Belgrad; ea se străduiește chiar, se spune, să împace Iugoslavia cu Ungaria.

„Din acest punct de vedere e de dorit ca d. Hodza să fi putut da, la Belgrad, toate asigurările care i-au fost date la Paris. Apropierea dintre Austria și Mica Înțelegere nu implică o garanție militară a independenței austriace de către statele vecine.

„Trebuie mai întâiu să se creeze o apropiere economică și morală între statele dunărene. În ceea ce privește garanțiile de ordin juridic care pot fi discutate, e cert că ele nu pot să fie concepute, ca și pactul franco-sovietic însuși, decât în cadrul Societății Națiunilor și cu o clară definiție a obligațiilor care rezultă din articolul 16 al Convenționalei pentru toate statele societare.

„Nu e deci vorba să se ceară statelor Micii Înțelegeri și în special Iugoslaviei angajamente pe care celelalte state nu le-ar asuma.

„E vorba numai de aplicarea sistemului colectiv problemei dunărene“.

Ziarele din 24 Februarie urmăresc cu cel mai mare interes și comentează cu satisfacție rezultatele vizitei d-lui Milan Hodza la Belgrad.

LE TEMPS scrie că vizita marchează începutul unei activități diplomatice, noi, în vederea stabilizării politicii în Europa Centrală.

„Acest demers urmează întrevederilor pe care d. Hodza le-a avut de curând la Paris, conversații care ca și cele care au avut loc aci, acum câteva săptămâni, cu ceilalți reprezentanți ai țărilor Europei Centrale și Orientale, nu au avut nicio clipă caracterul unei adevărate negocieri. Ele au rămas până la capăt încrezătoare schimburi de vederi asupra unei situații de fapt, care preocupă cu drept cuvânt toate spiritele și niciun moment nu li s'a dat o concluzie într'un sens determinat“.

Mai departe ziarul LE TEMPS scrie:

„Prima condiție pentru a realiza înțelegerea este de a îndepărta ceea ce până acum a întreținut neîncrederea în statele zise succesoare, adică, pe de o parte campania în favoarea revizuirii tratatelor dela 1919, care a otrăvit atmosfera politică în Europa Centrală, iar de altă parte, chestiunea restaurării Habsburgilor, care continuă să preocupe guvernele Micii Înțelegeri, mai cu seamă pe acelelea din Belgrad și București, atâta timp cât se va declara la Viena că chestiunea nu este de o actualitate imediată. Aceasta lasă să dăinuieșă pentru viitor riscul unei soluții pe care Mica Înțelegere nu ar putea să o admită în niciun caz. La Belgrad, București și Praga guvernele sunt ireductibile asupra acestui punct și reclamă în această privință garanții precise.

Bunăvoința cabinetului din Viena nu face nicio îndoielă, consolidarea independenței Austriei și posibilitățile noi pentru dezvoltarea prosperității acestei țări trecând peste toate celelalte considerațiuni. Se împrumută d-lui Hodza un plan susceptibil de a duce repede la un acord.

„Acest plan (este adevărat că există) n'ar avea în niciun caz nimic rigid, ci ar putea fi adoptat la necesitățile tuturor statelor interesate. Ar fi vorba de a se lua în considerație, ceea ce trebuia făcut de mult timp, adevărată combinație de interese a țărilor din regiunea dunăreană, plecând dela dezvoltarea relațiilor economice și de a se ajunge pe această cale la o mai bună garanție, sub o formă sau alta, a securității Austriei, astfel încât să se închidă definitiv poarta amenințării Anschlussului.

„Nu trebuie să ne ascundem că acest plan se va lovi de dificultăți și că mai ales Germania se va sili să împiedece această politică, după cum înainte a făcut eforturi pentru a împiedeca proiectul pactului dunărean de asistnță mutuală“.

„Presa germană, care s'a arătat deosebit de atentă față de acestele conversații dela Paris, a căror natură și importanță au fost de altfel interpretate într'un mod inexact, reacționează totdeauna cu violență contra oricărei încercări de consolidare a situației în Europa Centrală, prin inițiativa Micii Înțelegeri. La Berlin se vrea, natural, ca chestiunea Austriei să rămână deschisă pentru ea, dacă împrejurări noi s'ar produce, ca să poată fi rezolvată în sensul intereselor hegemoniei Germaniei în Europa Centrală.

„S'a și pus în valoare împotriva lărgirii relațiilor economice grație unui regim de favoare între Austria și țările Micii Înțelegeri, acordurile pe care Reichul le are cu unele din acestea, acorduri comportând clauza națiunii celei mai favorizate, care ar interzice să se asigure Austriei beneficiile unui tratament preferențial.

„Nu e mai puțin adevărat că ideia de a face să concorde sistemul economic al celor trei state ale Micii Înțelegeri cu

sistemul economic italo-austro-ungar, așa cum a fost stabilit în protocolul dela Roma, este excelentă pentru că ea poate să constituie un bun punct de plecare pentru reorganizarea durabilă a regiunii dunărene.

„Vizita la Belgrad a d-lui Hodza este foarte naturală din partea unui președinte de consiliu al Cehoslovaciei, când se știe că Cehoslovacia, Iugoslavia și România au o politică externă comună și ea trebuie deci, în mod sigur, să dea loc la schimburi de vederi interesante.

„Pe de altă parte, președintele Beneš își propune să facă o vizită oficială, la București, Regelui Carol II al României și va fi, în mod firesc, însoțit de d. Hodza. Și acolo, situația în Europa Centrală va fi examinată în mod aprofundat. Politica europeană actuală este într'adevăr, astfel că nimeni nu se poate mira că guvernele Micii Înțelegeri vor să se sfătuiască asupra măsurilor de luat în comun pentru a para unele eventualități“.

Cu privire la aceeași vizită, d. Pertinax scrie în ECHO DE PARIS:

„D. Hodza va ralia, fără îndoială, guvernul iugoslav la propunerea deja aprobată în principiu de România, prin care:

1. În materie de tarife vamale, statele dunărene se angajează să nu agraveze statu-quo-ul în detrimentul unuia dintre ele;

2. Pentru viitor ele vor încerca a-și acorda mutual un regim preferențial sau a-l accentua, în cazul când există dinainte.

„Astfel, în ceea ce privește Mica Înțelegere, acordul se va realiza. Dar ce atitudine vor lua Ungaria, Italia și Germania și Republica austriacă, interesată direct?

„Cu un cuvânt, perspectivele sunt îndoielnice. Ceea ce se face fără Germania, se face contra ei, scria la 19 Februarie DEUTSCHE DIPLOMATISCH POLITISCHE KORRESPONDENZ. Evident, deoarece impulsurile Germaniei sunt ceea ce sunt.

„Cât despre Italia, d. Suvich, subsecretarul de Stat la Departamentul Externelor, întâlnind la Florența în aceeași zi pe d. Berger Waldenegg, ministrul Afacerilor Străine al Austriei, s'a grăbit să-i amintească de respectarea acordurilor italo-austro-ungar din 17 Martie 1934, care, în ciuda acordului franco-italian din 7 Ianuarie 1935, nu s'a schimbat în mod sensibil niciodată.

„Acest acord din 17 Martie 1934 este mult mai strâns decât ar face să se presupună textul, deoarece cele două guverne din Budapesta și Viena s'au referit la el în Octombrie la Geneva, pentru a se sustrage dela aplicarea articolului 16 împotriva Italiei.

„Pe când au fost semnate tratatele din Saint-Germain și Trianon, miniștrii din Roma nu au renunțat la ostilitatea lor față de orice sistem dunărean în care ei nu ar figura pe picior de egalitate cu statele succesoare ale monarhiei austriace.

„Este de temut ca în 1936, ca și în 1932 pe timpul d-lui Flandin și al d-lui Tardieu, două mari puteri să nu refuze statelor dunărene dreptul de a crea între ele cea mai mică legătură de solidaritate specială. Ungaria, se înțeleg de dela sine, este din inimă cu toți opozanții, pentru că ea urmărește înainte de orice răsturnarea.

„Reamintim că d. Tardieu în formulele din 1932 evitase de a refuza Germaniei și Italiei locul privilegiat pe care ele îl puteau revendica în virtutea intereselor lor mai considerabile ca acelea ale altor mari puteri. El le cerea însă să lase pe dunăreni să-și alcătuiască sâmburele sistemului. D. Hodza se comportă astăzi într'un mod analog și se ciocnește de aceleași obstacole“.

„D-nii Milan Hodza, șeful guvernului cehoslovac și Stoiadinovici, șeful guvernului iugoslav, au putut constata în cursul conversațiilor lor identitatea deplină de vederi asupra chestiunii Habsburgilor și asupra chestiunii Anchlussului, scrie în PETIT PARISIEN d. Lucien Bourguès, referindu-se la interviewul pe care primul-ministru Stoiadinovici i l-a acordat la Belgrad.

„Este cu totul inexact să se pretindă că dacă ar fi ales între cele două alternative, Cehoslovacia ar prefera pe Habsburgi, iar Iugoslavia Anschlussul. Aceste două țări, ca și România, consideră ambele eventualități ca factori primejdioși pentru pacea europeană și sunt hotărât împotriva lor.

„D. Stoiadinovici vede după cum urmează desfășurarea problemei dunărene:

„În timpul scurt cât au durat conversațiunile n'a fost cu putință să se stabilească un proiect amănunțit. Acțiunea a cărei inițiativă o va lua Mica Înțelegere, va face obiectul unor schimburi active de vederi între cele trei guverne și celelalte țări interesate.

„În ce privește conflictul italo-abisinian, d. Stoiadinovici a declarat în același interview:

„Am putut constata cu d. Hodza că fidelitatea Micii Înțelegeri față de principiile și acțiunea Genevei rămâne nesdruncinată în toate domeniile. Dorim ca o formulă echitabilă să poată fi în sfârșit găsită, pentru a se ajunge la rezolvarea pacifică a conflictului african“.

În ECHO DE PARIS d. Pertinax se ocupă de atitudinea Germaniei și Italiei față de problema organizării dunărene.

„Este de temut, scrie d-sa, că în 1936 ca și în 1932, în timpul d-lui Flandin ca și în timpul d-lui Tardieu, aceste două mari puteri să refuze Statelor dunărene dreptul de a crea între ele o cât de mică legătură de solidaritate specială. Germania și Italia au pledat întotdeauna, la fiecare încercare de reconstrucție economică dunăreană, că grație lor, în schimburile economice, Statele dunărene beneficiază de o balanță comercială pozitivă. Dar, de când Germania și Italia fac o politică de autarhie, beneficiile Statelor Dunărene au dispărut în fapt, dacă nu în drept“.

Dând ca exemplu, între altele, dificultățile de plată ale Italiei, d. Pertinax ajunge la concluzia că rolul de a face să se plece balanța de o parte sau de alta, revine azi Austriei. „Viena trebuie să constate în mod necesar că termeni problemei s'au schimbat de patru ani încoace“.

LE PETIT PARISIEN din 21 Februarie arată că planul d-lui Hodza era înainte de toate de ordin economic și că el țintea mai întâi o joncțiune între sistemul economic Italia-Austria-Ungaria, rezultat din întrevederile dela Roma și între sistemul Iugoslavia-Cehoslovacia-România.

„Acestui plan i s'a suprapus un proiect politic elaborat la Praga sub egida d-lui Beneš, dar în contact cu Londra și Paris. Acest proiect lăsând Micii Înțelegeri inițiativa, prevedea și dezvoltarea lui pe terenul genevez al securității colective, cu participarea Franței și Angliei“.

Ziarul relevă apoi succesul primelor întrevederi dintre prințul Paul și d. Stoiadinovici cu d. Hodza.

„Astăzi, după aranjarea unor detalii, se va anunța un perfect acord asupra directivelor generale care vor inspira realizarea colaborării țărilor Europei Centrale cu ajutorul marilor puteri“.

PARIS-SOIR cu aceeași dată, se întreabă dacă convorbirile dela Belgrad vor însemna o nouă etapă în organizarea Europei Centrale.

„E încă prea de vreme, desigur, pentru a vorbi de altceva, decât de un tur de orizont foarte larg. Miniștrii Micii Înțelegeri au obiceiul de a se întâlni adesea pentru

buna coeziune a acestei entități diplomatice care, dela sfârșitul ultimului război, constituie în centrul Europei un „atout“ atât de serios pentru pace.

„D. Hodza ar fi venit acolo, să aducă un oarecare număr de propuneri foarte precise. D. Beneș a lucrat de câteva săptămâni la elaborarea unui plan și aceasta nu fără a fi referit Angliei și Franței unde, se spune, ar fi întâlnit o primire favorabilă.

„Deoarece planul pactului dunărean general la realizarea căruia lucrează cancelariile de 10 ani, n'a putut încă izbuti, oamenii de Stat cehoslovaci ar considera în ceea ce îi privește că nu trebuie totuși amânată mai mult joncțiunea celor două sisteme economice: Italia-Austria-Ungaria și Iugoslavia-Cehoslovacia-România.

„La acest prim plan s'ar suprapune, în ideea d-lor Beneș și Hodza, un proiect politic de organizarea dunăreană, în care securitatea colectivă în cadrul genevez, și-ar găsi locul său, cu participarea Franței și a Angliei.

„Dar bine înțeles, Mica Înțelegere, ale cărei actuale preocupări în privința Austriei și a unei reveniri eventuale a Habsburgilor în această țară, ar avea alegerea momentului în care această inițiativă, după dânsa, ar avea cei mai mulți șorți de izbândă“.

AGENCE ECONOMIQUE ET FINANCIÈRE din 24 Februarie a publicat un articol în legătură cu întrevederile dintre d-nii Stoiadinovici și Hodza, în care scrie între altele:

„Cei doi prim-miniștri au dat formă definitivă noului proiect dunărean, conceput cu prilejul ultimelor întrevederi diplomatice dela Paris.

„Acest proiect este chemat să reorganizeze regiunile dunărene. El se inspiră nu numai din necesități economice, dar și din nevoia de a asigura asistența mutuală, singura care creiază atmosfera de securitate indispensabilă dezvoltării schimburilor între țările Micii Înțelegeri.

„Ideia interesantă care reiese din noul efort constructiv este că de data aceasta se va cere colaborarea tuturor țărilor din Europa Centrală, interesate în reorganizarea acestei părți a continentului“.

Terminând acest articol, autorul spune că trebuie considerată ca o fericită împrejurare faptul că cei doi prim-miniștri: Hodza și Stoiadinovici, conduc în același timp și politica externă a țărilor lor. „Cei doi prim-miniștri și-au unit eforturile și energia lor pentru izbândă unei idei căreia nu i se poate nega nici curajul și nici sinceritatea“.

In JOURNAL DES DÉBATS din 25 Februarie, d. Albert Mousset crede că e greu să învedereze în momentul de față o organizare satisfăcătoare a schimburilor interdanubiene.

„Această organizare nu poate fi concepută fără Germania și Italia. Circumstanțele sunt deci defavorabile unei soluționări raționale și durabile a problemei dunărene, considerată în ansamblul ei.

„Pentru moment, conchide d. Mousset, Statele din bazinul dunărean sunt sortite să nu facă o operă utilă decât dacă își mărginesc ambițiunile lor la rezultate foarte limitate, a căror punere la punct ar fi urmărită exclusiv între ele și cu minimum de pompă“.

Pertinax în ECHO DE PARIS cu aceeași dată scrie:

„D. Hodza va obține desigur aderarea guvernului jugoslav la propunerile sale care au fost aprobate în principiu de România. Acordul se va realiza în ce privește Statele Micii Înțelegeri.

„Care va fi însă atitudinea Ungariei, Italiei, Germaniei și în ultimul rând a Austriei, direct interesată?

„Ceea ce se face fără de Germania, se face contra ei, serie la 19 Februarie DEUTSCHE DIPLOMATISCH UND POLITISCHE CORRESPONDENZ.

„In definitiv aparține Austriei de a se hotărî într'un sens sau într'altul. Nu este vorba de a exercita o presiune asupra nimănui. Dar guvernul din Viena ar trebui să-și dea seama că termenii problemei s'au modificat în ultimul timp“.

Presa engleză.

TIMES din 21 Februarie publică un articol de fond sub titlul „Inima Europei“, în care analizează situația din Europa Centrală, cu perspectivele pe care le are, în urma convorbirilor recente dela Paris și Londra, primum și cele deschise de călătoria d-lui Hodza la Belgrad.

Ziarul consideră că obstacolul cel mai mare la cooperarea Austriei cu Mica Înțelegere, este chestia habsburgică, și adaugă:

„Restaurarea Habsburgilor ar supăra totodată și Germania, iar în urma călătoriei ministrului de externe austriac la Florența, Iugoslavia a pierdut orice urmă de încredere în Austria“.

TIMES este de părere că Mica Înțelegere se întreabă acum, care-i contribuția marilor puteri pentru păstrarea independenței Austriei.

MORNING POST din 22 Februarie este informat într'o corespondență din Praga că scopul vizitei d-lui Hodza la Belgrad este să susție planul său pentru o cooperare cât mai strânsă între cele trei State ale Micii Înțelegeri cu Austria.

Însă, opinia care prinde rădăcini în cercurile amicale ale d-lui Hodza, este că șorții săi de isbitire sunt mult mai puțini acum de cât erau săptămâna trecută din cauza convingerii care crește, că fără colaborarea Germaniei planul d-sale nu este practic.

„In tot cazul, adaugă ziarul, prima grijă a d-lui Hodza va fi să asigure guvernul iugoslav că o restaurare a Habsburgilor este și pentru Cehoslovacia un „casus belli“, ea și pentru Iugoslavia“.

ECONOMIST din 22 Februarie publică un articol primit din Budapesta sub titlul: „Diplomația și problema dunăreană“ în care scrie următoarele:

„Activitatea diplomatică din diverse capitale europene pentru soluționarea problemei dunărene este urmărită aci cu un viu interes, dar opinia publică se cam îndoiește de rezultat. Se crede că în afară de diferendul italo-abisinian, orice aliniere a marilor puteri trebuie mai întâiu să se cristalizeze pentru a putea avea rezultate practice în basinul dunărean. Ungaria este gata să ia în considerație orice propunere practică care țintește la reorganizarea politică a basinelui Dunării în sensul de a procura posibilități pentru o evoluție pașnică, de a apăra drepturile minorităților ungare, ne mai impunând Ungariei noi obligații peste acelea pe care le are prin tratatele de pace existente“.

OBSERVER din 23 Februarie, ocupându-se apoi de vizita d-lui Hodza la Belgrad, constată că ea a stârnit multe comentarii în presa germană.

„Planul d-sale pentru reorganizarea economică a Statelor din basinul dunărean, a fost atacat cu multă amărăciune, deoarece el este considerat ca o încercare anti-germană de a rezolvi problemele complicate din basinul dunărean, fără participarea Germaniei.

„Planurile d-lui Hodza — care e considerat în Germania ca un Barthou slav — sunt condamnate să eșueze,

după părerea presei germane, deoarece Statele balcanice, vor fi separate în cazul când acest plan s'ar realiza, de cel mai bun client al lor, care este Germania“.

Revista NEW ENGLISH WEEKLY din 20 Februarie publică un articol documentat despre „Problema Dunăreană“, sub semnătura comandorului Elwell-Sutton. Articolul se referă la lucrarea d-lui dr. Evans „That Blue Danube“. El subliniază, mai întâiu, necesitatea uimitoare a propagandei maghiare pentru revizuire. Revelă după aceea raporturile anormale care domneau înainte de război între diferitele naționalități subjugate și foștii lor stăpânitori.

In esență, susține teoria d-lui Evans, ale cărui observații le completează, iar ca încheiere, scrie:

„D. Evans, își încheie folositoarea sa lucrare, cu întrebarea: Se va uni oare Ungaria cu Germania hilteristă, pentru un nou „Drang nach Osten“? Răspunsul la această întrebare, este că clausele tratatelor de pace au fost sănătos concepute și trebuiesc menținute prin efortul colectiv al tuturor țărilor, care doresc cu adevărat pacea. În sprijinul stabilității pot fi făcute anumite întocmiri economice, care să ușureze schimbul natural dintre aceste popoare. Intre timp, lumea diplomatică, îngrijorată că Italia să nu ajungă „o trestie frântă de vânt“, caută cu îngrijorare noi garanții pentru independența Austriei“.

Presa austriacă.

NEUE FREIE PRESSE din 22 Februarie scrie între altele, în cadrul unei corespondențe din Praga:

„In ce privește conținutul convorbirilor pe care le va avea d. Hodza la Belgrad, cercurile din Praga au devenit foarte rezervate. Se declară că este vorba ca d. Hodza să explice personal la Belgrad programul său de politică externă, ale cărui linii fundamentale sunt aceleași care în timpul erei d-lui Beneș au determinat conducerea politicii externe a Cehoslovaciei. Lucrul acesta înseamnă cultivarea amănunțită a politicii de înțelegere și intensificarea raporturilor tradiționale ale Cehoslovaciei cu Belgradul și Bucureștiul și o manifestare accentuată de comun acord în ce privește țintele în politica externă.

„In convorbirile pe care le-a avut d. Hodza la Paris cu Regele Carol al României și cu d. Titulescu, a reieșit clar acest acord. El există în toate chestiunile de politică externă și face de prisos o vizită separată a d-lui Hodza la București.

„In ce privește Iugoslavia, guvernul din Praga crede că se va putea ajunge la realizarea unui acord cu privire la un program provizoriu de cooperare economică și cu Austria, cu atât mai mult cu cât toți participanții își dau seama că nu se poate crea un program politic înainte de soluționarea tensiunilor internaționale cu Italia, provocate de războiul abisinian, program care să promită realizarea unei reglementări durabile și satisfăcătoare a organizării central-europene.

„Tendința actuală a d-lui Hodza este să lucreze în prealabil în vederea acestei ținte și printr'o intensificare a posibilităților economice existente, să destindă atmosfera din Basinel Dunării și să pregătească apropierea țărilor dunărene“.

NEUE WIENER TAGBLATT, cu data de 25 Februarie, ocupându-se de vizita d-lui Hodza la Belgrad, constată că în urma intervenției personale a d-lui Hodza, rezervele făcute de Iugoslavia au diminuat.

„Rezultatul călătoriei d-lui Hodza la Belgrad este următorul: Munca poate continua“, adaugă ziarul austriac.

Cu data de 25 Februarie, NEUES WIENER JOURNAL publică un articol, semnat de contele Artor Nolzer

Hoditz, în care accentuiază că, Mica Înțelegere nu trebuie să se teamă de o restaurare a Habsburgilor. „Ea nu s'ar produce în forma ei veche, ei ar apăra tot ce vrea să mențină și să apere și Mica Înțelegere“, conchide autorul.

Presa maghiară.

Ziarul PESTER LLOYD din 22 Februarie afirmă într'o corespondență din Belgrad că rezultatul final al convorbirilor d-lui Hodza este privit cu pesimism la Belgrad.

PESTER LLOYD din 24 Februarie constată că este destul de greu de a ajunge la o formulă clară, în ce privește rezultatul convorbirilor d-lui Hodza la Belgrad.

„Din comunicatul final, s'ar putea conchide, că nu există un plan terminat, dar că el este în pregătire“, adaugă oficiosul maghiar.

Cu data de 25 Februarie, același ziar, publică un articol în care se ocupă de reapropierea economică a Statelor dunărene.

„O reapropiere, scrie ziarul, este posibilă numai pas cu pas și cu mari jertfe din partea tuturor“.

Presa turcă.

LA REPUBLIQUE (Istanbul) din 20 Februarie publică sub titlul: „Partea invizibilă a chestiunii“, un articol de fond în chestiunea restaurării Habsburgilor din care redăm următoarele:

Ceea ce sare în ochi, este dârza împotrivire pe care această întreprindere o întârște din partea Micii Înțelegeri. Dar oare Franța se opune acestei restaurări? Pare că Parisul pentru a se asocia la punctul de vedere al aliaților săi, a adoptat o atitudine conformă cu a Micii Înțelegeri și se străduiește din toate puterile să dea sfaturi ca lucrurile să nu fie precipitate.

„In ceea ce privește Anglia, ea consideră această chestiune ca o chestie internă austriacă și evită să intervie prea profund. Nu știu, exact, ce crede Roma despre această restaurare a Habsburgilor la Viena. E foarte posibil ca ea să fie contrarie acestei idei, căci restaurarea poate îngrijora Italia tot atât de mult ca și Statele Micii Înțelegeri. Motivul ar fi că acest eveniment poate favoriza acolo, în mod treptat, spiritul revizionist care ar tinde să ceară modificarea tratatelor. Știm că o parte apreciabilă a teritoriilor Austro-Ungare a căzut în lotul Italiei, după desmembrarea Imperiului habsburgic.

„In ceea ce privește Statele Micii Înțelegeri, o atare tendință revizionistă care ar urma restaurării, constituie pentru ele o chestiune de viață și de moarte. Toate acestea constituiesc partea vizibilă a problemei. Dar mai e o latură, tot atât de importantă, la care nimeni nu dă atenție și de care aproape nu se vorbește

„E chestia de a se ști ce va spune Germania în privința acestei întreprinderi. Germania actuală, care consideră Austria ca o porțiune din propria ei entitate, Germania național socialistă a d-lui Hitler, cum va primi ea reinvierea, la Viena, a Imperiului Austro-German?

„Va considera ea reintronarea Habsburgilor ca favorabilă sau nu intereselor sale?

„Actualmente Germania nu pare a se interesa de problema austriacă. In fapt restaurarea imperiului va trece ca drept o provocare la adresa Reichului?

„Nimeni nu știe exact, și tocmai acest lucru constituie latura indivizibilă, dar importantă a chestiunii“.

ISTANBUL din 21 Februarie, examinând problema Europei Centrale, în lumina recentelor convorbiri dela Paris, serie:

„Urmând precedentele convorbiri dela Paris, conversațiunea dintre d-nii Hodza și Flandin, au avut ca scop mai ales problema securității. Ca și pentru Franța, această problemă, este o chestie de viață și de moarte.

„Dar în special situația Europei Centrale și mai ales chestiunea Austriei a constituit fondul convorbirilor.

„Pe planul politic, un rezultat substanțial pare a fi fost obținut.

„Din asigurările date d-lui Hodza de către concelearul Austriei și acelea date d-lui Flandin de către principele Starhemberg, ideea unei restaurări a Habsburgilor pare a fi înlăturată pentru moment.

„In ceea ce privește garanțiile Statului teritorial, nu

s'au putut schimba decât idei. Garanții mai sigure sunt acelea militare. Acestea fusese schițate, acum un an, la Roma de către d-nii Laval și Mussolini. Aventura etiopiană a întrerupt totul.

„Pe de altă parte, cele trei puteri ale Micii Înțelegeri, nu par decise să se angajeze singure.

„A pune bazele unui statut economic al Europei Centrale, de care ar beneficia în special Austria, este o operă de lungă durată.

„Până atunci d. Hodza speră să încheie, în curând, cu d. Schuschnigg, un tratat de comerț austro-ceslovac, avantajos pentru ambele țării.

„Dar orice soluție, oricare ar fi ea, politică sau economică, cere, pentru a fi eficace o apreciere între Statele Micii Înțelegeri, pe de o parte, Austria, Ungaria și Italia pe de alta“.

ÎNTREVEDEREA SUVICH-BERGER WALDENEGG

Presa franceză.

L'INTRANSIGEANT din 20 Februarie, ocupându-se de convorbirile dela Florența dintre d-nii Suvich, subsecretarul de Stat al Ministerului de Afaceri Străine al Italiei și d. Berger Waldenegg, ministrul de externe al Austriei, scrie:

„Italia nu înțelege să demisioneze din Europa. Ea vrea să probeze că, cu toate obligațiile pe care i le impun campania sa din Africa, ea este mereu în stare să facă față angajamentelor pe care le-a luat.

„Or, cu ocazia recentelor convorbiri dela Paris, Austria, care, cu Italia și cu Ungaria, este semnatară protocolului dela Roma, păru-se dispusă să intre într'un sistem dunărean în care influența italiană s'ar angaja cu aceea a Micii Înțelegeri, care ar deveni și ea garantă a independenței austriece.

„Dar, deoarece Mica Înțelegere se sprijină pe Franța, Italia, care nu vrea să fie acuzată că ar fi slăbit veghea pe Brenner, este adusă să considere că actuala orientare a politicii franceze devalorizează, într'o oarecare măsură, acordul franco-italian, încheiat de către d-nii Laval și Mussolini la începutul anului 1935.

„In urma acestui acord, Italia s'a îndepărtat de Berlin pentru a se apropia de Paris. Ea pare azi a-și schimba, din nou atitudinea. Noile relațiuni amicale pe care pare a voi să le reia cu Reichul, ar determina, evident, să nu ne înșelăm singuri, o răcire a relațiilor franco-italiene.

„Mandatarul d-lui Mussolini va avea desigur ocazia să prevină pe reprezentantul austriac că dacă guvernul dela Viena s'ar angaja prea adânc cu Mica Înțelegere, Italia va fi nevoită să se sprijine pe Reich.

„Toate națiunile pacifice, conchide L'INTRANSIGEANT, s'au străduit, până acum, să evite crearea de blocuri rivale în Europa.

„D. Mussolini ne-a dat, în mod suficient, probe de simț său realist, pentru ca să fim convinși că el nu se va angaja atât de ușuratic, cu toată nemulțumirea sa, în contra politicii geneveze pe o cale aventuroasă“.

In numărul cu aceeași dată, JOURNAL DES DEBATS, după ce subliniază întrevederea pe care d. Suvich a avut-o cu ambasadorul Germaniei la Roma, arată că ameliorarea raporturilor italo-germane nu modifică de loc atitudinea Italiei în chestiunea independenței austriece.

Ocupându-se apoi de convorbirea dela Florența dintre subsecretarul de Stat italian și d. Berger Waldenegg, ministrul de afaceri străine al Austriei, JOURNAL DES DEBATS adaugă:

„Astăzi, la Florența, d. Suvich și d. Berger Waldenegg, scrie ziarul, vor trece în revistă evenimentele în curs și subsecretarul de Stat italian va arăta ministrului austriac pericolul unei soluțiuni dunărene, ținând-o însă în curent de semnificarea raporturilor ameliorate dintre Italia și Germania și de repercusiunea lor asupra independenței austriece“.

Presa germană.

BERLINER TAGEBLATT din 20 Februarie, într'un articol intitulat: „Suvich la Berger-Waldenegg“, semnat de Peter Scheffel, redactorul diplomatic al ziarului, după ce recapitulează relațiile politice și economice dintre Italia și Austria din ultimii doi ani, scrie:

„Dacă d. Suvich s'a întâlnit la Florența cu d. Berger-Waldenegg, ca să întărească bilateral protocolul tripartit, aceasta se datorește, fără îndoială, situației complicate, care s'a creat în ultimele săptămâni Austriei. Primul-ministru și ministrul de externe cehoslovac Hodza a vorbit de curând, precum se știe, de introducerea Austriei în Mica Înțelegere, întocmai cum protocolul tripartit trebuia să lege Austria de Italia, adică economic și politic. Prin aceasta s'a născut întrebarea: cum va putea Italia să continue a-și jua rolul pe temeiul protocolului tripartit? Și această întrebare a făcut, de sigur, obiectul întrevederii dela Florența.

„Fără să existe până acum știri oficiale, totuși putem afirma că această întrebare n'a găsit la Florența un răspuns îndestulător.

„Austria e azi o mireasă cu doi gineri, ajunsă în pragul altarului.

„Această situație a stârnit în Franța multă îngrijorare, care crește.

„E o greșeală, însă, să se creadă că Italia ar fi paralizată complet, din cauza sforțărilor și preocupărilor ei africane, în continuarea acțiunii sale politice în Europa. De altfel Ducele a și ținut, prin cunoscuta sa manevră dela Brenner și prin mobilizarea parțială a forțelor militare pe teritoriul italian, să manifeste vădit voința sa de-a urmări deaproape problemele politice europene.

„Propaganda engleză și politica engleză a căutat cu hotărâre să infiltreze Europei credința că Italia ar fi azi aproape imobilizată în Europa.

„Intrevederea Suvich-Waldenegg e, după părerea noastră, primul pas pentru înlăturarea acestei credințe. Dar ce mai urmărește Italia prin întrevederea dela Florența? Din cele câte se știu dela Florența nu se poate conchide că vrea să oprească Austria în orice caz dela participarea la planul lui Hodza. Cel mult se poate spune că Italia ar fi determinată să intre în cercul preocupărilor, care s'au desprins din recentele conversații diplomatico-politice dela Paris, preocupări sprijinite de altfel și de Stalin. Firește, nu fără să ceară niciun preț. Prețul acesta nu este încă cunoscut. Anglia nu îl va plăti însă pe seama Abisinie și Ligii Națiunilor. Dar ce complicații și situații înecurate s'ar crea prin aceste noi frământări nu numai pentru Austria, dar chiar și pentru Italia și Franța!

„Planul Hodza ar împinge însă Italia într'o izolare și mai mare, fiindcă, orice s'ar spune, Austria a fost întotdeauna țara care a legat Italia de Franța și Anglia.

„Dar ca Italia să se înțeleagă cu Mica Înțelegere, pe deasupra Austriei, socotim ca lucrul cel mai probabil, mai ales că acum Italia nu mai e așa de geloasă, privitoare la ocrotita sa de până acum: Austria.

„Multe priviri se îndreaptă însă acum, — după conversațiile dela Paris și după călătoriile și declarațiile d-lui Hodza dealungul capitalelor europene — spre Germania. Este însă exclus, — precum afirmă o agenție de presă americană, — să se creadă că Austria ar putea fi acum obiectul unei „alianțe“ între Italia și Germania. Punctul de vedere german în această privință e așa de simplu, încât nu poate fi privit ca obiect de negociațiuni. Inșă, desigur, sunt alte lucruri, asupra cărora interesele germane și italiene converg. Anume, lucruri de politică constructivă. Dacă aceste obiecte se vor negocia acum, nu știm. Le pomenim numai în perspectiva pustiului deslănțuit de „politica colectivă“ cu numeroasele ei pacte preventive în neant. Aceste pacte stăpânesc complet, firește, câmpul diplomatic, dar nu, însă, realitățile, care hotărâse problemele adevărate, serioase ale Europei“, încheie ziaristul.

BERLINER BÖRSEN ZEITUNG din 22 Februarie, comentând rezultatul întrevederii Suvich-Waldenegg dela Florența, scrie:

„Guvernul italian a arătat un deosebit interes pentru o limpezire a situației și relațiilor austro-ungare, scopul final fiind restabilirea protocolului dela Roma pe vechea linie de acțiune politică: Roma-Viena-Budapesta, cu apărarea și a intereselor economice respective.

„La Budapesta, însă, cu toată propaganda presei filoaustriace, întovărășirea din nou cu Austria e privită fără simpatie, am putea spune chiar cu împotrivire“.

Presa elvețiană.

Ziarul NEUE ZÜRICHER ZEITUNG din 19 Februarie publică o corespondență din Viena, relativ la vizita d-lui Berger-Waldenegg la Florența. Intre altele scrie:

„Opinia publică a Austriei a aflat abia astăzi după amiază că vizita d-lui Berger-Waldenegg în Italia nu este o călătorie de plăcere.

„După ce d. Flandin a informat pe d. Cerruti despre conținutul negocierilor cu d-nii Starhemberg și Hodza, Italia s'a simțit nevoită să creeze o luare de contact directă cu Austria, în sensul protocolului dela Roma, pen-

tru menținerea acordului deplin a politicii externe a Austriei cu Italia și Ungaria. Pare că la Roma se pune oarecare preț pe o vizită a d-lor Schuschnigg și Starhemberg, opunându-se astfel o desmintire practică combinațiunilor unei apropieri a Austriei de Mica Înțelegere.

„După ce cabinetul Goemboes a formulat cele patru punete, în urma cărora ar fi dispus la negocieri cu privire la un acord cu țările Micii Înțelegeri, guvernul austriac este forțat la o retragere diplomatică. Cauza mai profundă o formează indispoziția cabinetului Schuschnigg-Starhemberg în ce privește atitudinea rigidă a Micii Înțelegeri în chestiunea habsburgică. Drept cauză directă se invoacă însă diferite declarațiuni ale d-lui Hodza, făcute presei pariziene.

„Austria este dispusă să încheie cu Cehoslovacia în locul pactului de arbitraj un pact de amicitie; dar un pact de asistență cu Statele Micii Înțelegeri întâmpină obstacole insurmontabile“.

Presa engleză

In numărul din 20 Februarie, DAILY HERALD se ocupă de întrevederea pe care au avut-o la Florența d-nii Suvich, subsecretarul de Stat al ministerului de afaceri străine al Italiei și Berger Waldenegg, ministrul de externe al Austriei.

„Italia — scrie ziarul — pare că a reușit să stânjenească realizarea planurilor Franței pentru o antantă dunăreană“.

Ziarul englez deduce aceasta din comunicatul publicat în urma întrevederii dela Florența, între d. Suvici și ministrul de externe al Austriei, în care s'a accentuat atât dorința Italiei, cât și a Austriei de a urma o politică în spiritul acordului italo-austro-ungar din Martie 1934.

„Acest lucru cât și negocierea unui acord comercial înscamnă — adaugă ziarul — că Austria continuă a fi politicește și economicește dependentă de Italia“.

Presa austriacă.

NEUES WIENER JOURNAL, cu datat de 20 Ianuarie, publică o corespondență din Roma, în care arată că întrevederea d-lui Berger-Waldenegg cu d. Suvich a învederat clar că amicitia italo-austriacă n'a suferit nicio slăbire.

Presa jugoslavă.

POLITICA din 21 Februarie publică, sub titlul „Intrevederea dela Florența“, o corespondență din Roma în care relevă că în timpul întrevederii dintre d. Berger-Waldenegg și reprezentantul Italiei, Suvich, s'a luat în discuție situația generală europeană și în special raporturile dintre Italia și Austria, precum și raporturile cu celelalte state ale Europei dunărene, cu care ocazie s'a putut constata o deplină identitate de păreri și înterețe.

Același ziar publică o corespondență specială din Viena, în care, ocupându-se de vizita d-lui Berger Waldenegg, la Roma, relevă că: „această vizită nu trebuie să fie socotită ca ceva senzațional, dat fiind faptul că Austria, care împreună cu Italia, formează cunoscutul „triumphiu“ dela Roma, trebuia să pună Italia la curent cu proiectul de lărgire al acestui triumphiu, printr'o nouă grupare, din care ar face parte și Mica Înțelegere“.

DECLARAȚIILE D-LUI EDEN

Presa franceză.

Ziarele franceze din 25 Februarie se ocupă de discursul ținut în Camera Comunelor de d. Eden, subliniind rezerva care se desprinde din declarațiile ministrului de afaceri străine al Mării Britanii.

„Acei care se așteptau, în legătură cu sancțiunile, la declarații senzaționale, au fost deziluzionați, scrie PETIT PARISIEN. În chestiunea sancțiunilor petrolifere și a condițiilor soluționării eventuale a conflictului abisinian, d. Eden s'a menținut, cu o prudență studiată, pe terenul principiilor, dând de asemenea dovadă de rezervă în chestiunea reformei eventuale a Societății Națiunilor, precum și în aceea a redistribuirii materiilor prime. Partea cea mai fermă a discursului a fost aceea în care a tratat reînarmarea Mării Britanii“.

LE MATIN scrie: „Discursul a decepționat profund pe sancționiști. Concluziile nu au avut caracterul neliniștitor pe care îl recomandau cereurile ultra-sancționiste britanice. Dimpotrivă, luând conducerea Foreign-Office-ului, d. Eden și-a însușit un simț al realităților pe care intranșigența sa de la Geneva nu-l lăsa să se întrevadă“.

Ziarul L'OEUVRE e de părere, sub semnătura d-nei Tabouis, că discursul d-lui Eden nu a fost al unui om hotărât. „El a făcut mai de grabă impresia că, dacă guvernul britanic ar avea posibilitatea să amâne noile sancțiuni și reuniunea din Geneva, după 48 ore de deliberare, ar folosi orice prilej.

„În general se crede că d. Eden nu va urmări la Geneva decât votarea, în unanimitate, de către comitetul de 18, a unui avertisment sever față de Italia“.

În ziarul ECHO DE PARIS, d. Pertinax constată: „Discursul constituie un fericit contrast cu argumentele din toamnă ale lui sir Samuel Hoare: pe atunci răspunderea pentru succesul sau falimentul sistemului colectiv era aruncată asupra Franței. Azi d. Eden declară fățiș că soarta mării experiențe de pacificare depinde, într-o mare măsură, de atitudinea Angliei. Ce reformă radicală, ce ruptură cu trecutul! Am repetat-o adesea: Societatea Națiunilor nu poate reuși decât dacă este stimulată de Londra și Paris, ambele State fiind legate prin obligația de asistență mutuală și având în jurul lor popoare care vor să salveze pacea. Este cu puțință ea în curând chestiunea zonei demilitarizate să pună ambele țări la încercare“.

Presa germană.

Oficiosul VOELKISCHER BEOBACHTER din 25 Februarie comentează cu desamăgire discursul d-lui Eden.

Ziarul constată pe de o parte că politica în cadrul colectivității, proclamată de guvernul britanic, cuprinde în sine primejdia din pricina prezenței Uniunii Sovietelor în Societatea Națiunilor.

„Din aceeași pricină, declarațiile d-lui Eden, relative la primejdia „unei politici de încercuire“, nu au altă valoare decât a unei formule care nu angajează la nimic.

„Discursul d-lui Eden a demonstrat în fond că toată situația internațională este încăreată și nesigură și că singurul element lămurit este voința de consolidare a propriei puteri. Această voință a fost prezentată prin formule diplomatice amabile și cu grijă pentru salvarea lumii. Ceea ce este cert, cu toate formulele, este că Anglia se reînarmează“.

BERLINER TAGBLATT din 25 Februarie constată că cuvintele d-lui Eden, foarte idealiste, sunt contrazise de afirmația ministrului de afaceri străine, după care Anglia va încheia acorduri izolate. Contradicția înregistrată în același discurs este semnificativă. Ziarul relevă că acordurile izolate nu pot fi decât convenții militare care vor exercita astfel o influență defavorabilă menținerii păcii în Europa.

„După părerea noastră, Anglia s'a angajat pe o cale greșită, căci nimeni nu va putea garanta că aceste instrumente, menite să asigure pacea colectivă, și să prevină un războiu, nu vor putea fi puse într-o bună zi în serviciul altor interese“.

Presa engleză.

Ziarele guvernamentale din 25 Februarie își exprimă satisfacția pentru pasajul din discursul d-lui Eden, privitor la interdicția exportului de petrol.

Pentru presa de extrema dreaptă, modul în care ministrul de externe a vorbit despre programul de reînarmări, constituie o compensație față de continuarea poliției, în legătură cu conflictul italo-abisinian.

Dimpotrivă, presa din stânga se arată nemulțumită de această parte a discursului.

MANCHESTER GUARDIAN și DAILY HERALD critică discursul ministrului de externe, pe care-l consideră ca un semn al continuării poliției de amânări.

NEWS CHRONICLE crede că la Geneva se va urmări, fără slăbiciune, aplicarea principiilor afirmate din nou de d. Eden.

RAPORTURILE ITALO-GERMANE

Presă franceză.

L'ORDRE din 20 Februarie, sub titlul: „Un joc periculos“, ocupându-se de apropierea care se încearcă a se realiza între Italia și Germania, scrie că totuși Italia rămâne credincioasă atitudinii sale constante față de Austria.

„Trebuie să observăm, scrie ziarul, că ameliorarea ce se constată în raporturile italo-germane nu modifică poziția Italiei față de independența Austriei.

„Orice soluție a problemei dunărene care ar implica o participare a Rusiei Sovietice, fie direct, fie indirect, prin intermediul unei garanții a Societății Națiunilor, ar fi privită cu neîncredere la Roma. Putem crede că, la Florența, d. Fulvio Suvich și d. Benger-Waldenegg au trecut în revistă aceste diverse chestiuni și că, în special, subsecretarul de Stat italian a arătat ministrului austriac pericolul unei soluții dunărene sub auspiciile Moscovei, punându-l în același timp în curent pe acesta cu semnificația raporturilor ameliorate dintre Italia și Germania și cu repercusiunea sau nerepercusiunea lor asupra independenței austriece“.

LA RÉPUBLIQUE din 22 Februarie, ocupându-se de conversațiile italo-germane, scrie:

„Mai mult decât schițarea unei constelații diplomatice serioase, este verosimil apropierea italo-germană este un episod al unei partide de poker care se joacă de câteva luni în Europa. Dela începutul conflictului italo-etio-pian, guvernele încearcă să se înșele unele pe altele cât mai mult.

„In acest moment, Berlinul și Moscova încearcă iar o manevră cu concursul Poloniei. Germania vrea să intimideze Franța și Anglia pentru a obține colonii sau remilitarizarea malului stâng al Rinului. Italia vrea să intimideze Geneva pentru a obține în mod oficial libertatea sa de acțiune în Etiopia. Ar fi absurd dacă n'am da atenție apropierii dintre Roma și Berlin. Dar ar fi iar absurd dacă am pierde capul sau dacă ne-am asvârli la picioarele d-lui Mussolini sau a d-lui Hitler pentru a-i împiedica de a se arunca unul în brațele celuilalt. În realitate, cartea de joc a Germaniei nu e mai sigură pentru Italia decât cartea italiană și cartea poloneză pentru Reich. Dacă Franța, Anglia, Rusia și Mica Înțelegere știu să rămână unite, ele sunt de talia pentru a rămâne stăpâne pe joc.

„Ar face rău dacă ar uita acest lucru“.

LE MATIN scrie în legătură cu întrevăderea dintre d-nii Mussolini și von Hassel:

„Dacă apropierea iminentă între cele două dictaturi părea indiscutabilă, în ultimul timp, actualmente situația s'a schimbat.

„Intrevederile dintre d. von Hassel și cancelarul Hitler au avut efecte interesante asupra relațiilor dintre Berlin și Roma. Se poate afirma că Roma și Berlinul au fost nevoite să constate inoportunitatea actuală a unor măsuri comune.

„Constatarea aceasta ar fi o urmare a schimbului de vederi provocat prin cererea de informații a d-lui Hitler, cu privire nu atât la aspectul politic al relațiilor comune, ci la intențiunile comerciale și la anumite chestiuni militare pe care Roma le-ar avea în vedere. Roma s'a văzut

nevoită să dea un răspuns dilatoriu cu privire la urmările sancțiunilor și la condițiile impuse de campania din Africa.

„Situația aceasta ar fi obligat pe interlocutor să amâne pentru mai târziu eforturile în vederea apropierii dintre cele două țări, deși cordialele schimburi de vederi recente au creiat o atmosferă amicală.

„Chestiunea raporturilor italo-germane rămâne însă, cu tot acest eșec parțial, pe primul plan al preocupărilor italiene“.

LE JOURNAL din 22 Februarie, într'un articol intitulat: „Nici Italia, nici Polonia nu trebuiesc să fie înșelate de intrigile Germaniei“, scrie:

„Dacă atâtea erori psihologice și diplomatice n'ar fi fost îngrămadite dela începutul crizei etiopiene, am fi tentați să nu vedem decât un „bluff“ în avansurile pe care Germania le face Italiei.

„Dar cum ar putea uita Italienii că Germanii nu sunt oameni care să piardă amintirea marelui războiu și că Anschlussul rămâne unul din obiectivele lor esențiale?

„Înțelegem ca Germania, veșnic la pândă, să profite toate prilejurile pentru a pesui în apă turbure, caută să exploateze zăzaniile care se ivesc între cele două garante ale acordului dela Locarno: Anglia și Italia și dezagregamentele provocate de introducerea în afacerile europene a fermentului de dezordine a celei de a III-a Internațională. Dar Italia s'ar trăda ea însăși, dacă ar pierde din vedere că este națiunea cea mai interesată la menținerea Statu-quo-ului? Ea are totul de pierdut în aceste convulsii“.

LA RÉPUBLIQUE din 23 Februarie, subliniază importanța negocierilor dintre Roma și Berlin și se întreabă dacă această apropiere se poate materializa într'o formă precisă.

„Chestiunea Austriei a despărțit totdeauna Italia de Germania, chiar dacă ambele țări au convenit s'o amâne pentru câtuși de timp. E cert însă că preocupările lor austriace le vor împiedeca totdeauna să ajungă la o solidaritate totală. De altminteri, oricât de violente ar fi atacurile presei de dincolo de Rin împotriva Angliei, este cert însă că Germania nu vrea să intre în mod durabil într'o coaliție ostilă Angliei.

„Ar fi absurd, conchide ziarul, de a ne îngrijora de negocierile dintre Roma și Berlin și de a ne arunca la picioarele d-lui Mussolini sau Hitler, pentru a-i împiedeca să se arunce unul în brațele celuilalt. În realitate jocul german nu este mai sigur pentru Italia decât jocul italian sau polon pentru Reich. Dacă Franța, Anglia, Rusia și Mica Înțelegere vor ști să rămână unite, ele sunt capabile de a domina jocul. Uitănd acest lucru, ele ar comite o mare greșală“.

În numărul din 23 Februarie, LE MATIN, referindu-se la conversațiile dintre Roma, Berlin și Varșovia, scrie între altele:

„Diplomația germană exploatănd situația critică economică și morală creată prin aplicarea sancțiunilor și considerând momentul propice de a face avansuri Italiei, pe care Franța și Anglia părea s'o părăsească, nu a pierdut timpul. Ea caută un mijloc de a-și satisface revendicările personale și sprijinind totodată pe acele ale

Italiai, ea caută să facă Roma să susțină pretențiile germane.

„Germania vrea să poată, la un moment dat, să remilitarizeze zona renană. Pentru aceasta ea încearcă să distrugă tratatul dela Locarno, căutând să negocieze cu

palatul chigi, părăsirea de către Italia a poziției sale de garantă a suszisului pact. Călătoriile precipitate la Munch și la Berlin ale d-lui von Hassel, ambasador german pe lângă Quirinal, sunt, în această privință simptomatice“.

CĂLĂTORIA D-LUI GOERING ÎN POLONIA

Presa franceză.

LE TEMPS din 20 Februarie referindu-se la călătoria d-lui Goering în Polonia publică un articol din care extragem:

„Importanța politică a acestei călătorii reiese mai ales din ansamblul situației europene, așa precum se degajează din recentele convorbiri dela Londra și dela Paris și de întorsătura pe care a luat-o, în ultimul timp, relațiile polono-germane.

„In acest domeniu, conflictul care s'a ivit relativ la sumele datorate căilor ferate poloneze de către cele germane, nu e încă în regulă.

„Dar mai ales asupra atmosferei generale a relațiilor polono-germane, în corelație cu recentele convorbiri dela Paris și Londra, va putea avea vreo influență călătoria generalului Goering.

„Rezervele Poloniei privitor la pactul franco-sovietic n'au prea slăbit. Totuși, s'a urmărit cu atenție avansurile făcute de către Germanii Sovietelor și în ultimul timp, Lituaniei.

„De aceea, pusă în cadru, vizita d-lui Goering în Polonia, cu toate că i se subliniază caracterul particular, capătă o importanță politică destul de accentuată“.

In numărul din 21 Februarie, JOURNAL DES DÉBATS, sub semnătura d-lui Pierre Bernus, scrie:

„Vizita pe care generalul Goering o face actualmente în Polonia merită, între altele, să rețină atenția. De câte ori principalul colaborator al cancelarului Hitler se duce la Varșovia, comunicatele oficiale afirmă că vizita sa are un caracter absolut particular.

„Cu toate că, de curând, s'au ivit diverse incidente desagregabile, raporturile rămân strânse între Varșovia și Berlin, cu toate că alianța dintre Varșovia și Paris mai dăinuște încă. D. Beck este mereu ministru al Afacerilor Străine și orientarea politicii sale nu pare a se fi modificat.

„Activitatea politicii germane, care desigur a luat inițiativa acestei călătorii, este foarte mare. Intr'adevăr, dânsa n'a încetat de a se modifica în decursul ulimelor luni. Ea se exercită în special în partea poloneză și în cea italiană. La Berlin a domnit mereu dorința de a se vedea stabilindu-se un baraj germano-polono-ungaro-italian în Europa.

„Desigur că nu ne înșelăm, când scrim că guvernul german a împins Italia să se angajeze „à fond“ în Etiopia, scontând disenteimente între puterile occidentale și spargerea frontului dela Stressa și o apropiere de Roma.

„Acest joc urmează și consistă poate în a da Italiei unele asigurări provizorii în privința Austriei, pentru a determina să ușureze, prin atitudinea pe care ar adapta-o, într'un caz eventual, rearmarea zonei neutralizată a Renaniei“.

Pertinax în ECHO DE PARIS din 22 Februarie, constată:

„Când are ocazia, generalul german, demonstrează miniștrilor iugoslavi, că țara lor n'are să se teme de Anschluss.

„Germania e departe și esențialul, pentru Iugoslavia este de a fi acoperită în contra pericolului italian. Cu colonelul Beck, trimisul Reichului, poate neglija lungile demonstrații și explicațiuni. El are deaface cu un om convins de mult, cu un complice. Nu e nevoie să-i dea teme care să-i permită să păstreze vreo autoritate pe lângă compatrioții săi și de a face să prevaleze în contra porților infernului declarația germano-polonă din 26 Ianuarie 1934.

„Polonia ar fi solicitată de a participa la revendicările coloniale ale Germaniei. De curând, asupra acestui capitol, ministrul polonez a pronunțat unele fraze echi-voce.

„La sfârșitul anului trecut, colonelul Beck părea căzut în disgrăție. Un ajutor tot atât de eficace, pe cât de neprevăzut, l-a salvat: Ministerul de Externe francez, de atunci, a găsit mijlocul de a face să se spună la Varșovia că colonelul s'ar fi bucurat de încrederea guvernului francez și că alianța franco-poloneză ar putea fi considerată ca salvată. În același timp d. Beck își schimbă tonul la Praga și chiar într'o măsură oarecare, la București. Ziarele publicau că el se va duce în curând la Bruxelles pentru a semna acolo nu prea știm ce tratat de importanță secundară. Călătoria în capitala Belgiei n'a fost inventată decât pentru a provoca o invitațiune britanică. Dublul joc pe care cred că pot să și-l permită cu puterile occidentale acei care conspiră în contra păcii Europei, n'are limită“.

L'INTRANSIGEANT, sub titlul: „Berlin, Roma și Varșovia“, scrie:

„De sigur că noi continuăm să facem mare caz de recentele declarații pe care d. Beck, după care Polonia continuă să țină cea mai mare socoteală de alianța franco-polonă și de aceea polono-română. Dar dacă suntem convinși de buncele intenții ale Poloniei, putem totuși să păstrăm aceeași impresie favorabilă asupra celor dela Berlin.

„Germania care prepară aproape în mod deschis violarea tratatului dela Locarno, nu caută ea oare, exploatand unele nemulțumiri să stârnească cunecursuri utile care ar favoriza executarea proiectelor sale.

„De aceea, încheie ziarul, trebuie să urmărim cu cea mai mare atenție negocierile care se desfășoară în aceste momente simultan la Roma, Berlin și Varșovia“.

LE MATIN din 23 Februarie scrie:

„Pentru o înlătură pericolul pe care pretinde că îl constituie pactul încheiat de Franța cu Sovietele, Germania a știut să opereze o apropiere de Polonia.

„Călătoria generalului Goering la Varșovia ar fi avut deja rezultate pozitive. Polonia ar fi dispusă să accepte ca Reichul să-i plătească datoriile cu furnituri de material de războiu și în special cu avioane. Dacă ar trebui să credem presa britanică, nu e imposibil ca Berlinul să propue Varșoviei o alianță militară împotriva Sovietelor“.

Presa engleză.

TIMES din 20 Februarie este informat de către corespondentul său din Varșovia, cum că vizita generalului Goering în Polonia este considerată acolo ca având un caracter privat. Cât privește încordarea între Germania și Polonia, din cauza neplății unor datorii rezultate din transporturi germane în transit, prin coridor, ziarul constată că norul care plana asupra relațiilor politice dintre aceste două țări, s'a spulberat în urma discuțiilor din Camera franceză asupra ratificării pactului franco-rus.

Fără a atribui prea multă importanță vizitei d-lui Goering, ziarul crede totuși că evenimentele în curs, atât la Paris, cât și la Geneva, tind să aducă Polonia cât mai aproape de Germania. TIMES adaugă:

„Presa de dreapta din Polonia s'a exprimat în sensul că inaptitudinea Ligii de a aplica sancțiunile petroliere, înseamnă că ea este incapabilă să rezolve toate conflictele internaționale și că, în condițiunile acestea, națiunile care au nevoie de protecție, sunt datoare să-și îndrepte privirile lor aiurea“.

EVENING STANDARD din 20 Februarie rezumând evenimentele politice, se referă la vizita generalului Goering în Polonia. Chiar titlul articolului „Diplomații la vânatoare“, indică ironia ușoară în care este scris, spunând că Liga Națiunilor are acum un nou rival, pentru a decide soarta națiunilor. Cărușile diplomatice care ar avea mai multe avantaje decât metodele democratice în uz.

DAILY MAIL din 20 Februarie relevă că odată cu vizita d-lui Goering în Polonia, ambasadorul Poloniei la Roma, a avut o lungă convorbire cu d. Mussolini.

Având în vedere că d. Wisoski, ambasadorul polon la Roma, a fost promotorul actualei prietenii polono-germane, precum și faptul că raporturile italo-polone sunt excelente, ziarul deduce că d-sa este indicat ca persoana care își poate lua sarcina de a reuși să aducă Italia în sfera politicii germano-polonă.

DAILY TELEGRAPH din 21 Februarie, crede că vizita generalului Goering în Polonia, va avea ca urmare un schimb de vizite, remarcabil:

„Primul ministru al Poloniei va întoarce, în curând, vizita de anul trecut a generalului Gœmboes făcută la Varșovia.

„Pe de altă parte, ministrul Poloniei la Roma a plecat la Varșovia, spre a informa pe d. colonel Beck, de rezultatul convorbirilor avute cu d. Mussolini.

„Iar d. Beck, ministrul de externe al Poloniei, va vizita, în curând, Budapesta“.

TIMES din 22 Februarie referindu-se la comentariile făcute de presa polonă asupra vizitei generalului Goering, scrie că deși în cercurile polone responsabile nu i se atribue o prea mare importanță politică, totuși, în unele cercuri diplomatice, în special în cele care sunt în mai strânsă legătură cu ambasada sovietică, se crede că această vizită a avut mai mult decât un caracter exclusiv privat.

„In orice caz serie ziarul, nu sunt motive serioase pentru a presupune că conversațiile dela Varșovia vor modifica în mod esențial cursul politicii externe poloneze, deși e cert că influența lor se va resimți asupra relațiilor germano-polone“.

OBSERVER crede că se poate presupune că eforturile generalului Goering vor avea ca scop să convingă cercurile politice și leaderii militari că politica filogermană inaugurată acum doi ani, prin pactul polonez, este cea dreaptă.

„Probabil, adaugă ziarul, că generalul Goering va sfătui pe polonezi ca să nu se lase ademiniți de securitatea colectivă“.

EVENTIMENTELE DIN JAPONIA

Presa engleză.

Fără să formuleze o explicație precisă a evenimentelor care s'au produs la Tokio în ziua de 26 Februarie, ziarele engleze din aceeași zi, consacrand coloane întregi ziurilor din capitala Japoniei, scot în relief importanța acestor evenimente.

EVENING NEWS scrie între altele:

„Nimeni nu știe puterea acestei mișcări, nici în ce măsură înaltul comandament militar și naval o favorizează. Asemenea tentative și asemenea asasinat oglindesc zelul neliniștit al tinerilor ofițeri, ce sunt implicați în ele. Această nouă lovitură este atribuită nemulțumirii ce domnește față de creditele insuficiente consacrate de guvern serviciilor armatei. Intru cât aceste credite absorb și acum aproape jumătate din bugetul țării, este limpede, că motive mai profunde sunt la originea acestei nemulțumiri. Se pare că nu sumele alocate sunt la originea nemulțumirilor, ci faptul că serviciile trebuie să ceară aceste sume oamenilor politici, ceea ce duce la veșnice fricțiuni.

„Pe de altă parte, toată Japonia așteaptă să intre în războiu cu Rusia Sovietică, într'un timp foarte scurt și japoanezii sunt în stare să facă orice sacrificiu, numai să nu înceapă un asemenea războiu, fără să se găsească în posesiunea tuturor forțelor lor“.

La rândul său, EVENING STANDARD arată că factorii economici nu sunt poate străini de nemulțumirile din Japonia. Insuși din faptul că miniștrii trebuiau să depindă de partidul Minseito, care la rândul său suferă influențele cercurilor industriale capitaliste, decurge incapacitatea fostului guvern de a rezolva problemele la ordinea zilei.

„In adevăr, cercurile industriale capitaliste, nu se arată prea mult preocupate de soarta fermierilor japonezi și se opun militarismului, pentru că poate aduce prejudicii comerțului extern al Japoniei“, conchide ziarul.

Presa franceză.

Ziarele din după amiaza zilei de 26 Februarie conștă comentarii îngrijorate evenimentelor din Tokio, dar

evită să rostească o judecată definitivă, în așteptare de noi amănunte.

„Evenimentele sunt încă prea apropiate ca să se poată măsura toate consecințele posibile ale acestui multiplu asasinat, scrie PARIS SOIR.

„S'ar putea, dacă lovitura de Stat ar isbuti, să se vadă în această acțiune preludiul unei mari acțiuni în Extremul Orient, punând față în față Japonia și Uniunea Sovietelor. Ecourile unei astfel de acțiuni s'ar prelungi, fără îndoială, până la noi“.

Ziarul consideră că în fond, această lovitură de Stat, este o încercare de adaptare a metodelor fasciste și hitleriste la stările din Extremul Orient.

„Drama din Tokio, nu este nicidecum liniștitoare pentru Europa, scrie INTRANSIGEANT care crede că lovitura s'a încercat din pricina întăririi partidului „maselor sociale“, în recentele alegeri.

Correspondentul din Tokio al ziarului PETIT PARISIEN înfățișează situația din capitala Japoniei, în seara zilei de 26 Februarie, în următorul chip:

„Detășamentele de rebeli continuă să stăpânească principalele ministere și mai multe clădiri publice, printre care și direcția poliției.

„Guvernul dispune de trupe din garnizoană și de marinari din escadra Yugawara, sosită după amiază în portul Tokio. Escadra I a ridicat ancora, plecând spre Tokio unde va ajunge mâine. Escadra II a plecat la Osaka.

„Nu se pare că trupele credincioase guvernului au primit până acum ordinul de a ataca pe rebeli. Știrile sunt contradictorii în ce privește ordinele date gărzii imperiale care are efectivul unei divizii. Unii spun că garda ar fi primit ordinul să respingă pe rebeli, alții că i s'ar fi recomandat să evite o bătălie cu aceștia.

„Circulația pe străzi a fost reluată. Intreprinderile comerciale și bancare au fost redeschise“.

Presa germană.

Ziarele germane cred că evenimentele sângeroase din Tokio se pot explica prin considerațiuni de politică internă.

„Grava criză economică de care suferă în prezent Japonia, va fi jucat desigur un rol, scrie BERLINER TAGBLATT. Ziarul relevă totodată că amiralul Saito, asasinat de răsculați, era considerat ca partizan al unei strănse colaborări între Japonia și Sovietele și ostil oricărei politici de natură să ducă la un conflict între Tokio și Moscova.

PROBLEME EUROPENE

ANGLIA ȘI GERMANIA

Cu titlul de mai sus, ziarul „ZA INDUSTRIALIZATIUN“ din Moscova, cu data de 18 Februarie, publică un articol semnat de d. A. Vilenciuc care, ocupându-se de evoluția raporturilor dintre Marea Britanie și Germania, scrie:

„Sub impresia întâlnirilor dela Londra și Paris se înregistrează acum „zile mari“ în parlamentele franceze și englez.

„In același timp se agită cu febrilitate Berlinul și Varșovia. Încăerarea dintre partizanii și dușmanii securității colective intră într'o fază decisivă...“

„O serie de simptome ne învederează că lupta pentru pace va ieși din imperiul în care se găsește dela semnarea convenției militare dintre Anglia și Germania. Rezultatul acestei lupte depinde exclusiv de cercurile conducătoare britanice.

„Amenințarea atacării flotei britanice din Mediterana este cu mult redusă dela încheierea înțelegerii franco-britanice asupra acțiunii comune contra agresorului în Marea Mediterană.

„Vladimir d'Ormesson, unul din cei mai atenți observatori ai politicii internaționale, învederează că la Londra se discută în primul rând despre înarmarea Germaniei, chestiunea Extremului Orient fiind lăsată pe al doilea rând.

„Primejdia Germaniei fasciste se resimte în Anglia mai de mult. Astfel în 1934, Baldwin vorbește în Parlament despre granițele Angliei „pe Rin“.

„Acesta a fost semnalul apropierei franco-britanice, al cărei rezultat a fost declarația anglo-franceză din Februarie 1935. Flandin și Laval stabilesc cu guvernul britanic planul pactelor regionale, ideea căroră aparține diplomației Sovietice. În Martie 1935 apare în Anglia

„Cartea Albă“ care susține necesitatea controlului și limitării înarmărilor Germaniei.

„Diplomația engleză continuă la Stresa și Geneva susținerea rezoluției care prevede sancțiuni împotriva Germaniei în cazul încălcării tratatelor internaționale.

„Însă, două luni după aceasta, ministrul de externe englez semnează cu Ribbentrop înțelegerea navală, legalizând prin aceasta lichidarea paragrafelor militare din tratatul dela Versailles. Acest pas reduce la nimic lupta pentru pace și rezultatele obținute în primele luni ale anului trecut.

„Înțelegerea anglo-germană din 18 Iunie a trezit o mare nemulțumire în Franța, provocând politica externă a lui Laval, de strânsă colaborare cu Italia. Această linie amenințând însă întregul mecanism al Societății Națiunilor, Foreign-Office, îngrijorat de conflictul abisinian, începe a reveni la realitate, simțind pericolul de care este amenințată Anglia, din trei părți deodată: Germania, Japonia și Italia.

„In fine, când, după demonstrațiile engleze din Marea Mediterană, Italia apare oarecum intimidată, Anglia caută o colaborare cu toate țările interesate la menținerea păcii.

„Și nu este de mirare, că, în căutarea apărătorilor puternici ai păcii, reprezentanții burgheziei engleze „au descoperit“ Uniunea Republicilor Sovietice“.

RELAȚIILE FRANCO-POLONE

CZAS din 20 Februarie publică, sub titlul „Alianța care trebuie să dureze“, un articol de fond, în care, făcând un istoric al relațiilor polono-franceze din trecut, relevă că „unei alianțe care s'a menținut timp de 15 ani se poate prezice un viitor lung și frumos“.

Apoi adaugă:

„Examinarea situației politice din Europa ne va convinge că există elemente de conflicte „in statu nascendi” și că datorită diplomației este de a luea pentru împiedicarea izbucnirii lor. „Acest scop poate fi ajuns prin tratate bilaterale, pe care le socotim mai eficiente—sau prin așa zisul sistem de securitate colectivă, care găsește ecoul său în Franța. Diferența aceasta între punctele de vedere care poate există în acest domeniu, nu va cauza niciun prejudiciu alianței noastre cu Franța, ambele țări fiind apărători ai ideii păcii generale“.

BULGARIA ȘI ÎNTELEGerea BALCANICĂ

JOURNAL DES NATIONS din 19 Februarie, sub titlul „Manopere politice dealungul Dunării”, scrie: „Conversațiile dintre Regele Boris al Bulgariei cu d. Flandin și cu principele Paul al Iugoslaviei au făcut să reiasă utilitatea unei eventuale adeziuni a Bulgariei la Înțelegerea Balcanică, această înțelegere regională pacifică care intră perfect în cadrul Pactului Societății Națiunilor.

„Presa bulgară se mulțumește, pentru moment, să producă informațiile din străinătate, fără niciun comentariu. Numai o punere la puet făcută de însuși Suveranul Bulgariei unui ziar francez, permite să se precizeze că chestiunea intrării Bulgariei în Înțelegerea Balcanică nu se pune deocamdată.

„Teza bulgară rămâne mereu aceeași. Bulgaria nu poate să semneze a doua oară și de bună voe un tratat pe care l-a ratificat cu forța și să renunțe, în plus, la drepturi care i-au fost recunoscute prin acest tratat. Un fost președinte al Consiliului de Miniștri, d. Mușanof, a declarat, de curând, că Bulgaria care este membră a Societății Națiunilor și care a propus vecinilor săi tratate de agresiune etc., etc., adeziunea țării sale la Înțelegerea Balcanică n'ar fi încă o chestie de actualitate.

„Aceste teze oficiale, în care descoperim o intransigență nu sunt totuși, mai ales după vizita Regelui Boris la Belgrad, atât de absolute pe cât ar voi unii să ne facă a crede. Chiar în Bulgaria disidențe există. Totuși putem constata diferența de atitudine între intransigența revizionistă și oarbă a magnaților maghiari și intransigența mult mai mlădioasă și mai înțelegătoare a adevăratelor interese internaționale, precum e aceea a Bulgariei.

„Era necesar, acum, când Suverani și oameni de Stat sunt puși în mișcare tot atât de mult ca și ideile, grupările și regrupările politice, de a însemna atitudinea deosebită a celor două țări ale Europei dunărene“.

POLITICA EXTERNĂ A UNGARIEI

KURJER WARSZAWSKI din 20 Februarie, într'un articol primit dela corespondentul său din Budapesta și intitulat: „Intre Berlin și Londra”, după ce relevă că în ultimul timp se poate constata că orientarea politică a Ungariei se depărtează de Berlin și începe să încline spre Londra, scrie între altele:

„Ungaria declară că are și astăzi sincera bunăvoință de a începe tratative cu Mica Înțelegere și nu numai că nu se gândește să se împotrivescă negocierilor dunărene, dar, dimpotrivă, dorește să lichideze neînțelegerile economice și politice pe cale pașnică.

„Importanța reală a acestei manifestări ungare — încheie ziarul polon — se va arăta abia atunci, când pre-

mierul Hodza, după vizitele sale la Paris, Belgrad și Viena, va prezenta lui Gömbös un plan coneret pentru asanarea economică a basinelui dunărean“.

ITALIA ȘI MICA ÎNTELEGERE

L'INDEPENDANCE BELGE din 19 Februarie, ocupându-se de politica Italiei față de Mica Înțelegere, conștientă că Roma nu renunță să-și joace rolul față de Austria și de Ungaria.

„Două chestiuni se pun, afirmă ziarul belgian, pentru Statele Micii Înțelegeri: aceea a organizării Europei Centrale și aceea a unei eventuale restaurări a Habsburgilor.

Aceste State consideră că Italia nu e dispusă să revină, în mod practică, la politica dela Stresa, atâta vreme cât va dăinui situația anormală, creată de conflictul italo-etioopian, atâta timp cât consideră imposibil de aplicat, pe contul său propriu, principiul securității colective în Europa, dacă sentința pronunțată de către Societatea Națiunilor, nu este revizuită și câtă vreme, pentru motive anabogice, Italia rămâne mereu hotărâtă să aplice securitatea regională, și nu înțelege s'o aplice în mod colectiv.

„Dar Statele Micii Înțelegeri se găsesc în prezența a trei eventualități: o invazie a Austriei de către Germania; o lovitură de forță național-socialistă în Austria; venirea la putere în Austria a unui guvern format de elemente național-socialiste care aparțin frontului patriotic.

„Aceasta ar fi fost sensul consultării la care s'a procedat la Londra și la Paris. Chestiunea de a înlocui Italia cu Rusia într'un pact dunărean nu s'ar fi pus. Italia face parte din Ligă și poate oricând participa la o acțiune oarecare în cadrul securității colective. Dar și Rusia este la Geneva, ea și alte multe țări extra-europene, care, prin faptul însuși de a fi membre ale areopagului internațional dela Geneva, pot interveni într'un caz eventual, cu același titlu ca țările europene. De altfel, protocoalele din 7 Ianuarie 1935, prevedeau adeziunea la pactul dunărean, — de care nici nu e vorba actualmente — a țărilor vecine Austriei.

„Mica Înțelegere este dispusă să recunoască „statutele-quo” în ceea ce privește poziția Austriei, dar, cere imperios, ca în schimb, Austria și Ungaria să recunoască statu-quo, la granițele țărilor care compun această grupare.

„E natural ca Mica Înțelegere să aibe grije de chestiunea Habsburgilor.

„D. Starhemberg ar fi revendicat pentru guvernul său, cu ocazia convențiilor dela Paris, dreptul de a considera orice schimbare de regim în țara sa ca o afacere de ordin intern. Totuși, ar fi dat asigurări în sensul că chestiunea Habsburgilor nu va fi desbătută la Viena, fără o prealabilă consultare cu Statele succesoare ale Dublei Monarhii sau cu Marile Puteri.

Există aici o nuanță de care trebuie să ținem socoteală, căci d'pinde de conținutul asigurărilor date de către prințul Starhemberg, pentru ca ele să aibe mai multă sau mai puțină greutate în ochii diriguitorilor dela Praga, București și Belgrad.

„Putem afirma că în cercurile italienești, cu toate că se atribuie o importanță relativă recentelor luări de contact, se urmărește evoluția situației cu cea mai mare grije. Căci Italia consideră că i-ar fi imposibil să colaboreze la aplicarea în Europa a principiului securității colective, dar, ea nu renunță la rolul de mare putere europeană și ține să nu cedeze nimie din prerogativele sale“.